

Délibáb

20
fillér

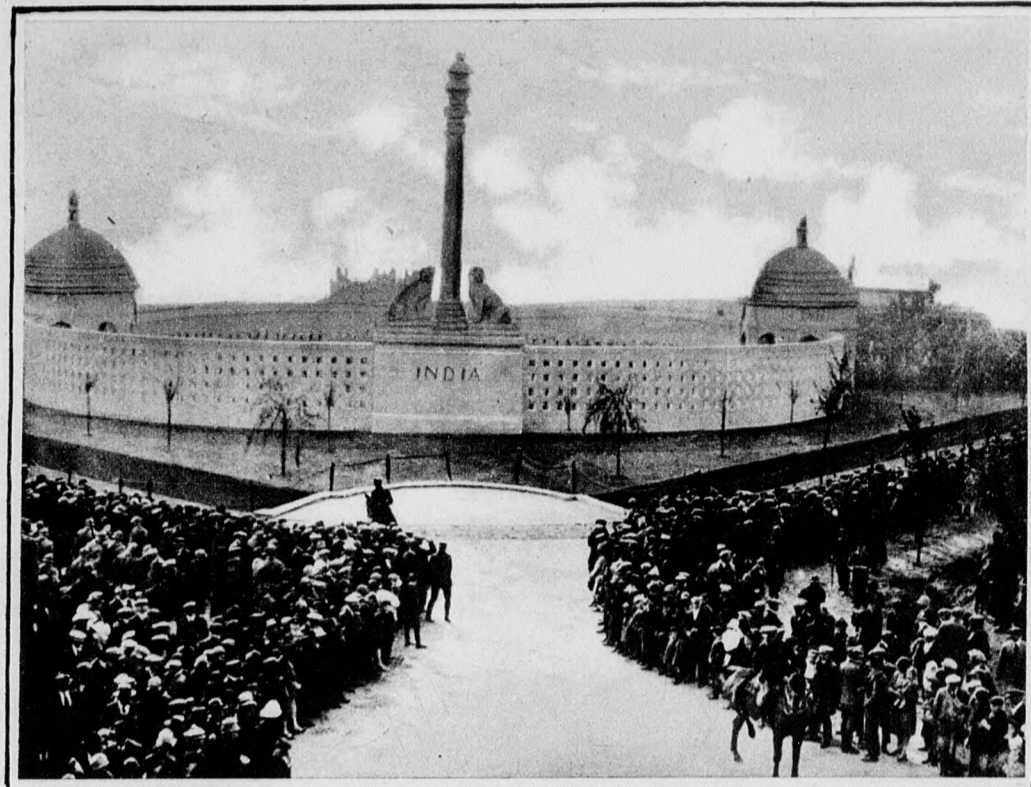
Megjelenik minden szombaton

Eily Damita

az „Utolsó éjszaka” című Star-film egyik főszerepében. Bemutatja november 10-en a Corvin, Kamara, Orion és Capitol

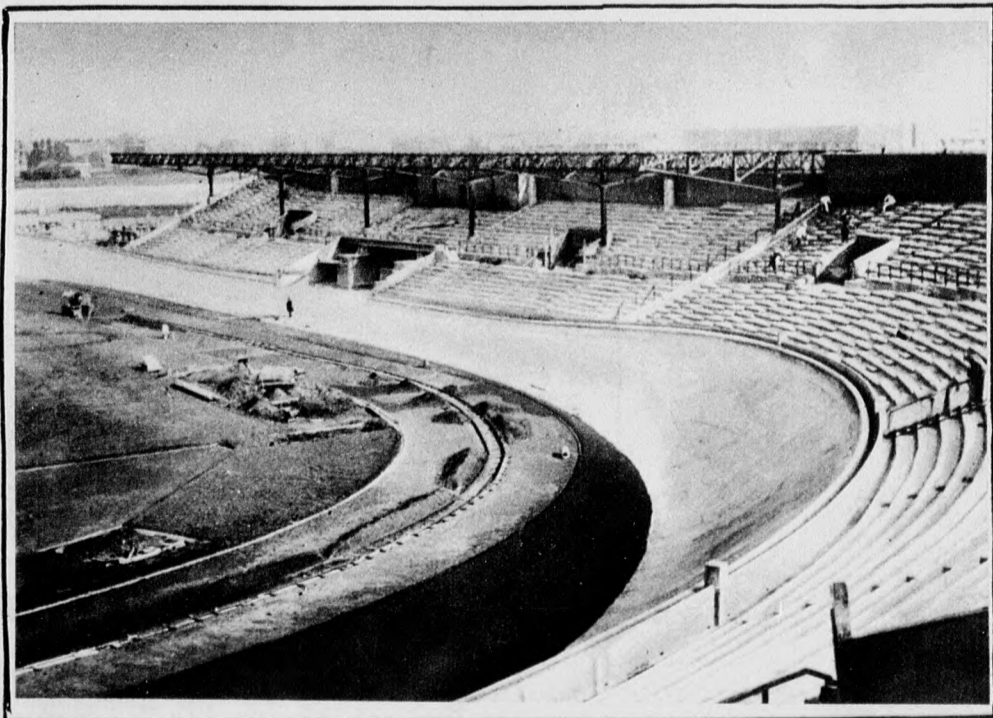
Rozsnyai

A Neuve-Chapelle-i harcokban elesett 4853 indiai katona emlékére az angolok óriási emlékművet emeltek, amelyet Lord Birkenhead jelenlétében lepleztek le nagy ünnepség keretében.

Alfonz spanyol király a San Fernan-rendjellel tünteti ki Sanjuro tábornokot, a marokkói hadműveletek vezetőjét

Amsterdamban javában készülnek az olimpiászra. Képünkön az épülőfélben lévő óriási stadion látható

Innen-Onnan

Anna hercegnő, Guise herceg, a francia trónkövetelő leánya, akit az apuliai herceg eljegyzett

Az apuliai herceg, aki a Guise francia herceg családjából házasodik

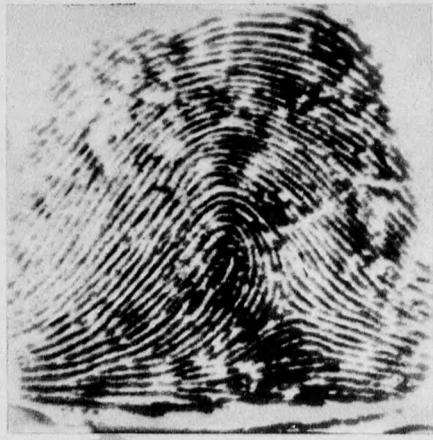
Párizsban Sacco és Vanzetti képei elé virágokat tesz a nép

Képtávírás, távolbalítás

Ha az utolsó évtizedek eseményeit tekintjük, meg kell állapítani, hogy azokat a világháború borzalmain kívül a technikai fejlődés jellemzi legjobban.

továbbítását is megkísérelték az elektromos hullámok segítségével. Tudjuk, hogy az is a legteljesebb mértékben sikerült. Ma már a rádiótelefon az egész művelt társadalom közkincsévé vált és a civilizált földrészekben alig akad ma már olyan vidék, ahol az új csoda áldásait ne élveznék.

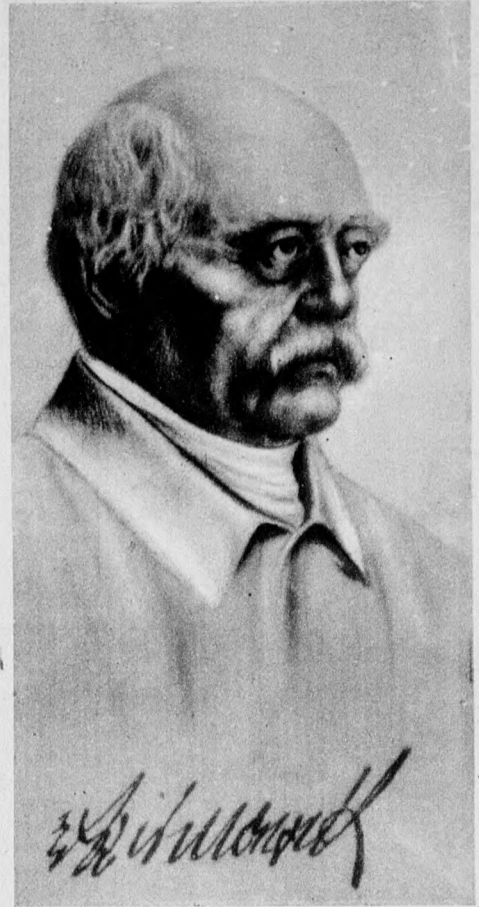
Az emberi szó, a zene és énekhangok a szédületes sebességgel haladó hullám-sorok hátán mindenfelé eljutnak és állandóan ezer és ezer leadóállomásról útnak indított koncert, felolvasás és előadás hullámai rezgik át földünk légkörét. A fejlődés e fokát elérve, önkéntelenül felvetődik a kérdés, hogy ezután milyen irányban, mely célok felé vezet a drótnélküli távirás útja. A legújabb kutatások és felfedezé-

Képtávíró útján továbbított ujjlenyomat, amely rendkívül megkönnyíti a bűnesetek felderítésén járadozó hatóságok munkáját és a szokásban levő tettesek kézrekerítését

Az említett feladatok közül kétségkívül a képtelegrafálás a legkönnyebb és úgyszólván ezen keresztül vezet az út a további fejlődés és tökéletesedés felé. Ezen a téren érték el eddig a legjelentősebb eredményeket és bár el kell ismerni, hogy a dolog még a kísérletezés stádiumában van és gyakorlati alkalmazásra nem igen alkalmas.

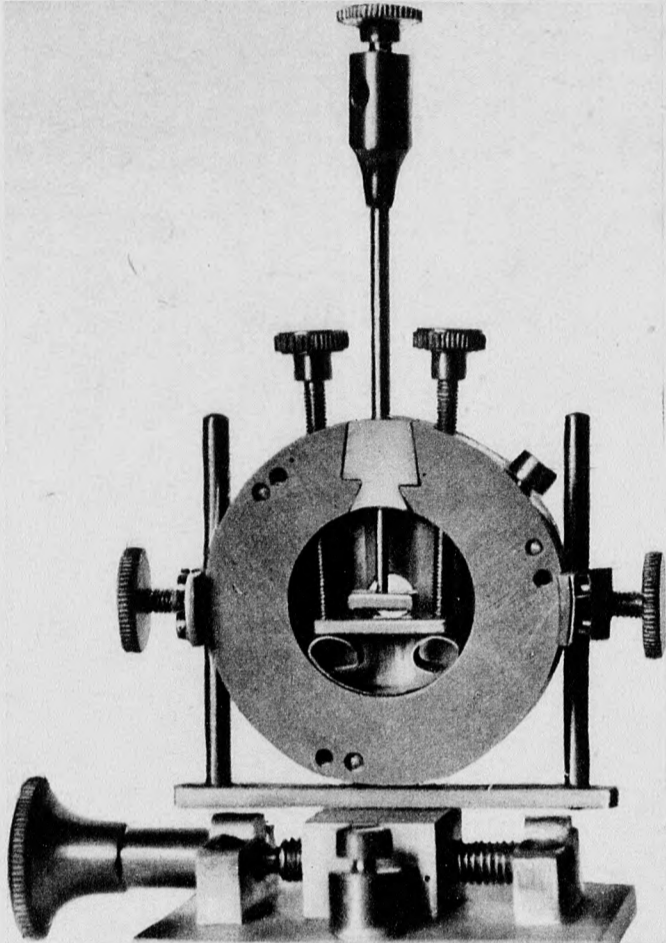
Biztató eredményeket mutatott fel a problémával legrégebben foglalkozó német fizikusnak, Korn professornak a találmánya, amelynek csak két hátránya volt, az egyik az, hogy maga a készülék rendkívül kényes és komplikált volt, a képek továbbítása a rendes távirati úton vagy rádióhullámok

Bismarck „a vaskancellár“ portréja, amelyet karolus-féle képtávíróval továbbítottak

tulajdonsága, hogy amint a rászó fény intenzitása változik, úgy változik meg az elektromos áramot vezető képessége. Az áramvezetés ingadozását a rádiótelefonnál használatos erősítő csövek segítségével felfokozzák és azután továbbítják. A felvevőállomás azután felveszi ezeket a hullámokat és megfordított eljárás segítségével fényérzékeny papíron reprodukálja az eredeti képet vagy okiratot. A képtávírás tehát a fotoelektrikus szelencella segítségével történik és ma már olyan érzékeny cellákat tudnak készíteni, hogy azok még egy-egy kilométernyi távolságban pislikoló gyer-tya gyenge fényére is reagálnak.

Dr. Karolus képtávírókészülékét nem régen szakértőkből álló bizottság előtt mutatta be és a Berlin—Wien között végzett kísérletek a legteljesebb siker jegyében folytak le.

A fényérzékeny foto-cella. A karolus-féle képtávíró legfontosabb alkatrésze

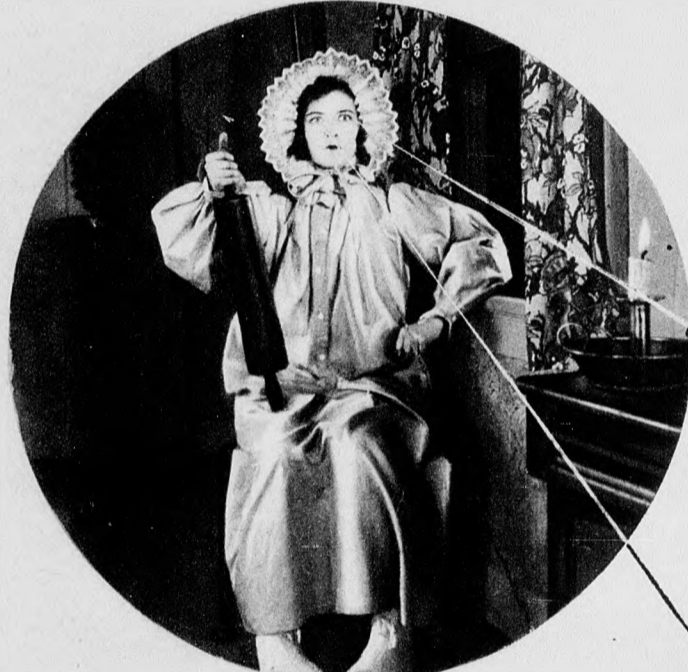
Valóságos hétmérföldes csizmákkal rohant előre a modern technika a fejlődés, a haladás útján.

Ha így általánosságban megállapítjuk, hogy technikai téren az utóbbi évtizedekben óriási haladt előre a világ, azt is le kell szögezni, hogy a mérnöki tudomány sehol olyan rohamos fejlődést nem tud felmutatni, mint egyik legújabb ágazatában, a drótnélküli telefon és távirás terén. A század elején mindössze bátortalan kísérletek folytak arranézve, hogy a drótvezetékét mellőzni lehessen és az elektromos hullámok szárnyán küldjenek jeleket egész kis távolságokra. Néhány esztendő múlva már annyira kidolgozták a távirás e módszerét, hogy gyakorlati alkalmazása lehetővé vált és nemsokára sorra szerelték fel a jelentősebb óceánjáró hajókat a technika legújabb vívmányával, a drótnélküli táviróval.

Amikor a drótnélküli telegrafálás problémáit a mérnökök már szinte hiány nélkül megoldották, egy lépéssel továbbmentek a merész konstruktorok és az élő szó, a zenei hangok

sek azt bizonyítják, hogy a rádió-technika lehetőségei még egyáltalában nincsenek kimerítve, hanem még igen sok csodálatos lehetőséget rejteget számunkra a jövő, amelynek legközelebbi állomásai a drótnélküli képtávírás, a drótnélküli fotografálás, a drótnélküli mozi és a távolbalítás.

Jelentős laboratóriumok, a kísérletezők egész kis hadserege dolgozik jelenleg ezeknek a technikai problémáknak a gyakorlati megoldását keresve. A feladat nem egészen könnyű, de a fokozatos fejlődést biztosítják azok a híradások, amelyek szerint a feltalálók közül már többen érték el biztató eredményeket, bár külön-külön utakon haladtak és igyekeztek a megoldás birtokába jutni.

Borzalmas kép a jövőből. A féltékeny feleség, távolbalító készülék segítségével —

segítségével hosszú időt vett igénybe.

Ujabbán dr. Karolus, lipcsei technikus szerkesztett egy ilyen képtávíró készüléket, amelyet egyik gazdag anyagi forrásokkal rendelkező német rádióvállalkozás finanszírozott és az a készülék, amely új alapelvek szerint működik, úgy látszik, komoly haladást és tökéletesedést jelent a képtávírás terén. Az új készüléknek legnagyobb előnye az, hogy a leadási időtartam sokkal rövidebb, mint a régebbi modelleknél.

A képtávírás jelenlegi módszerei közül egy sem alkalmas arra, hogy a továbbításra váró képeket egyszerre, teljes egészében juttassa el a felvevőállomásra, hanem az egész kép felületét apró részecskékre kell bontani és ezeket az apró kis részecskéket egymásután, külön-külön juttatják el a felvevőállomásra. Hogy ez milyen munkatöbbletet jelent, azt elképzelhetjük, ha megtudjuk, hogy egyszerre csak körülbelül 1/4 milliméter keskeny sávokat tapogat végig a képtávíró fényérzékeny része. Ez az eljárás leginkább az olvasás műveletével hasonlítható össze, mert nyilvánvaló, hogy mi sem vagyunk képesek egy pillantással egy könyv egész tartalmát egyszerre felfogni, hanem azt soronként kell végigolvasni.

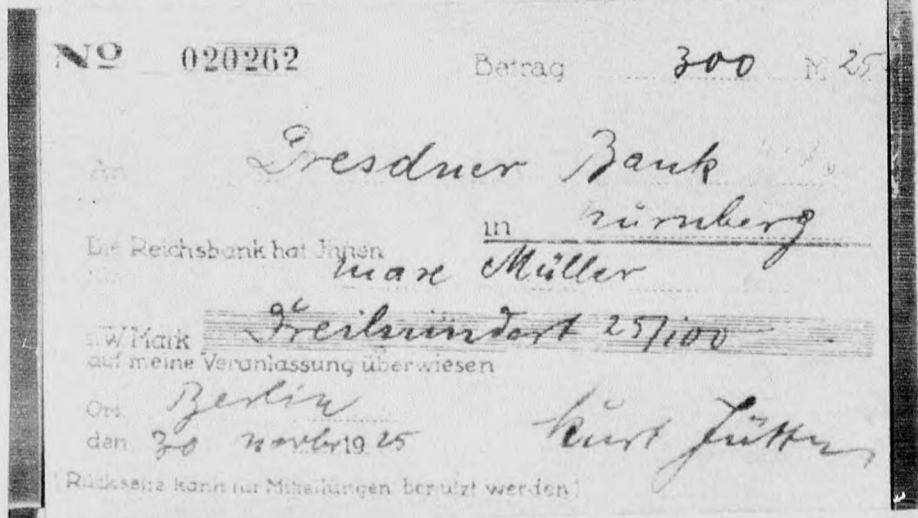
A továbbításra szolgáló kép végigtapogatását a fényérzékeny fotoelektrikus cella végzi, amelynek az a

— láthatja, hogy mit művel férjurar

A képtávírás már mai formájában is megérett a gyakorlati alkalmazásra, különösen a rendőri nyomozás és a büntettesek üldözése terén. Az előbbi esetben távirati úton lehet terjeszteni az ismeretlen személyek vagy tárgyak képét, míg a menekülésben levő büntettesek üldözésénél nagy fontosságot nyer, a körözövelé adataival, a személyleírással egyidejűleg a tettes fényképét, esetleg ujjlenyomatait is megkapják a határmenti állomások.

A képtávíró leadási sebességének fokozása lehetővé fogja tenni, hogy bizonyos idő múlva már nemcsak álló képeket, de mozgófénykép felvételeket is továbbíthassanak elektromos hullámok segítségével. Az esetben a rádió amatőrök otthonukban nem csupán hangversenyeket és ismeretterjesztő előadásokat élvezhetnek majd végig, de a mozielőadásokat is otthonukban láthatják. Ettől azután már tényleg egy lépés van hátra a távolbalítás problémájának megoldásáig.

Egy képtávíróval továbbított eredeti csekk-utalvány

A női kézimunka-kiállítás megnyitása. Ülő sor, balról jobbra: Fáy Aladárné, Pesthy Pálné, gr. Bethlen Istvánné, Horthy Miklósné, Sztrókay Istvánné, gr. Ráday Gedeonné, Raffay Sándorné és Horváth Gézané. Álló sor: Jozan Miklósné, Gregersen főtitkár, Okolicsányi Zoltánné, Petry Pálné, Szontagh Aranka és Németh Kálmánné (Poduda felvétele)

Mi történt?

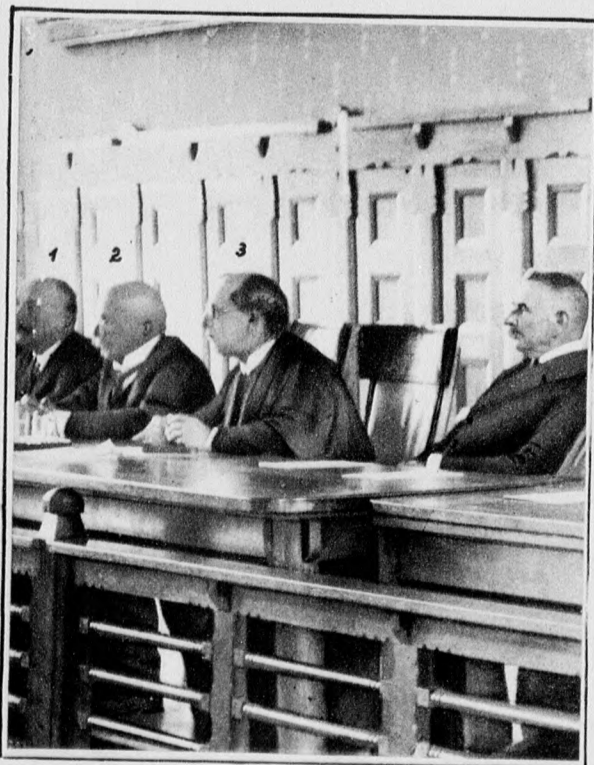
Alexander Bernát, a világhírű magyar esztétikus és filozófus váratlanul elhunyt!

József főherceg meglátja a hízósértés-kiállítást (Harsányi felv.)

Lengyel vendégek Budapesten. Az írókból, művészekből és közgazdákiból álló társaság a Mátyás-kút előtt

A dunamelleki rel. egyházkerületi diszkozsülés: 1. gr. Ráday Gedeon, 2. gr. Teleky József, 3. Kavasz László (Harsányi felv.)

Peti Sándor és Kövály Gyula, az Andrássy uti Színház új műsorában (Harsányi felv.)

Rajna Alice és Salamon Béla, a Terézkerületi Színház új műsorában (Harsányi felv.)

A DEPORTÁLT

Jack Woodward vagyok, hivatalnok a 3-as szigetről

Pernambuco, október.

Brazília tengerbeugró nagy sarka előtt néhány apró sziget van. Ezek a szigeteken a fehér politikai száműzötteknek poklát rendezték be. Közel hatezren vannak itt, kik lábukon láncos vasgolyókkal járnak szabadon ugyan, de a szó szoros értelmében hajléktalanul, mert házat vagy konyhát építeniök tilos. Nem a tél hidege, hanem az örök forróság gyilkolja meg őket és ha elpusztultak, senki sem tud róluk, akárcsak a siberiai ölmányákban eltűntekről.

Ezek a szigeteken, a deportáltakon kívül csak hivatalos személyek laknak még, de ezeknek szép kis házikokat építetett az állam. A legszebb háza természetesen a telep igazgatójának van, akinek a felesége is ott él a szigeten. Ő az egyetlen asszony az egész telepen, mert a konyhát és a hivatalnokok lakásának tisztántartását is a deportáltak látják el.

Ritkán történik valami ezeken a szigeteken, ami különbözne a hétköznapi, megszokott életmódtól, de ha történik is, annak híre úgyszólván sohasem jut el a külvilágba. Most azonban valami rendkívülinek kellett történni, mert a telep élelmiszerszállító hajója egy hét késéssel érkezett Pernambucóba és amikor a hajón lévő fejezőkötől kérdezősködtünk a késedelem oka felől, nagyon titokzatos arccal tagadták meg a felvilágosítást. Ezek a gyanús körülmények készítettek bennünket, néhány kíváncsi riportert arra, hogy motoresónakot béreljünk és megpróbáljunk a helyszínen megtudni valamit.

A legnagyobb sziget közepén meredeken kiugró sziklacsúcs alatt dombot láttunk és ezen jelző állomást. Tilalom tartja itt vissza a hajókat a parttól két kilométer távolságban. Órákosszat integettünk színes lobogóinkkal, de hiába, a jelző állomás öre meg alusza délutáni álmát a tikkasztó forróságban. Hiába szólt a hajó szipja, a braziliai nem válaszolt.

Végre néhány óra múlva észrevett bennünket és most jelezte, hogy figyelj. Különbözően összeválogatott lobogójelzésekkel értésére adtuk, hogy szolgálati ideje után beszélni szeretnénk vele. Motoresónakon jött a hajónkhoz. A Fernando Noronba-sziget nagy szenzációnak jött a hajónkhoz. Amikor igazoltuk magunkat, megoldódott a nyelv és bőbeszédűen adta elő a történetet, mi pedig körülállottuk és hallgattuk elbeszélését.

Philip Markham, a telep igazgatója minden idejét hivatalos ügyeinek szentelte. Regények mellett álmodozott

a szép Lilian Markham egyedül a villa egyik szobájának nyitott ablakai mellett, amelybe beözönlött a trópusi forróságú levegő. Néhány héttel ezelőtt azután testet öltött az egyik regényalak Lilian Markham életében. Egy forró délután Lilian Markham nyitott könyvvél kezében álmodozott, amikor a kertben karesú férfialak sziluettje tűnt fel előtte. Azt hitte, álmodik, nem ügyelt rá. Azután kopogást hallott. Megrezzent. Sovány, esonlós arcú fiatalember lépett a szobába, kalapját szinte szemérmes zavarban tartotta a kezében.

— Jack Woodward vagyok, hivatalnok a 3-as szigetről, — mutatkozott be a fiatalember. — Fontos ügyben keresem...

Lilian Markham érdeklődve fordult feléje és olyan hangon, mintha még mindig álmodnék, megkérdezte:

— Mit akar?

Jack Woodward elmondta, hogy Markham ellen összeesküvést terveznek a száműzöttek. Meg akarják ölni.

A szép Lilian először kinevette a fiatalembert.

Woodward azonban beszélt tovább. A legnagyobb részletességgel előadta, hogyan akarják Markhamot eltenni láb alól az ekkeseredett száműzöttek. Órákig beszélgettek. Később kimentek a verandára. Amikor leszállt a villa kertjébe a fülledt este, Woodward és Lilian Markham ott ültek a veranda lépcsőjén, egymással szemben és suttogva beszéltek, mint a szerelmesek. Később kimentek a kikötőbe, ahol az asszony a motoresónakját kérte. Beszálltak és a csónak nemsokára eltűnt a messzeségben. Woodward és Lilian Markham megszöktek.

Ezeket a részleteket Markham bennszülött szolgája mesélte el így, amikor az igazgató éjjel ellenőrző körútról visszatért. A szolga megadta a fiatalember személyleírását és elmondta, hogy Jack Woodward néven mutatkozott be. Markham megdöbbenve hallgatta a szolgát és azonnal megállapította, hogy Woodward nevű hivatalnok nincs a telep egyik szigetén sem.

Nyomozás indult meg az állítólagos összeesküvés ügyében. Kihallgattak mindenkit. Az eljárás lassan folyt. Végül is eredmény nélkül kellett befejezni a nyomozást.

Annnyit sikerült megállapítani, hogy Fernando Noronba szigetére aznap nem érkezett senki. Ezzel szemben Rogers Birgham hivatalnok szolgája, egy Watson nevű deportált eltűnt a szigetről és magával vitte a napok óta betegen fekvő hivatalnok ruháját is. A személyleírás is ráillett a deportáltra és tisztán állott Markham igaz-

gató előtt a szomorú tény, hogy feleségét csak ez a Watson nevű deportált szöktethette meg a délutáni hőségben, amikor mindenki menekül a napsütés elől.

Megjutalmaztuk a toronyórt és lóhalálában siettünk vissza Pernambucóba, hogy ezt a szenzációt lapunk olvasói elé tálaljuk. Mikor a kikötőbe értünk, éppen egy nagy személyszállító hajó érkezett oda. Máskor mindig ott lebzselünk az utasok kiszállásánál, de akkor nem volt türelmünk megvárni a kihajózást, hanem rohantunk szerkesztőseinkbe megírni a riportot.

Már a végén voltam a munkámnak, amikor egy hölgy lépett a szobámba. Megkértem, hogy foglaljon addig helyet, amíg munkámat befejezem. De a szép asszony akkor így szólt:

— Engedje meg, hogy én fejezzem be a riportját... Philip Markham felesége vagyok.

A szép asszony aztán elmesélte, hogy a szökevény deportált is már a rendőrség kezén van.

— Én hittem ennek az embernek — mesélte Markhamné — aki úgy adta elő a dolgot, hogy az uram ellenőrző körútnál egy összeesküvésnek jött a

BERETVÁS PASZTILLÁT

azért rendelik az összes bel- és külföldi klinikákon, mert a legmakaesabb (krónikus) fejfájást is elmulasztja. A szív működést nem alterálja. Nem okoz fejfájást. Hosszabb használat után sem rontja a gyomrot

KÉSZÍTI:

BERETVÁS TAMÁS

GYÓGYSZERÉSZ

KISPESTEN

NAPONTA PÓSFÁN SZÉTKÜLDÉS
RENDELÉSÉNL HIVATKOZZÉK DÉLIBÁBRA

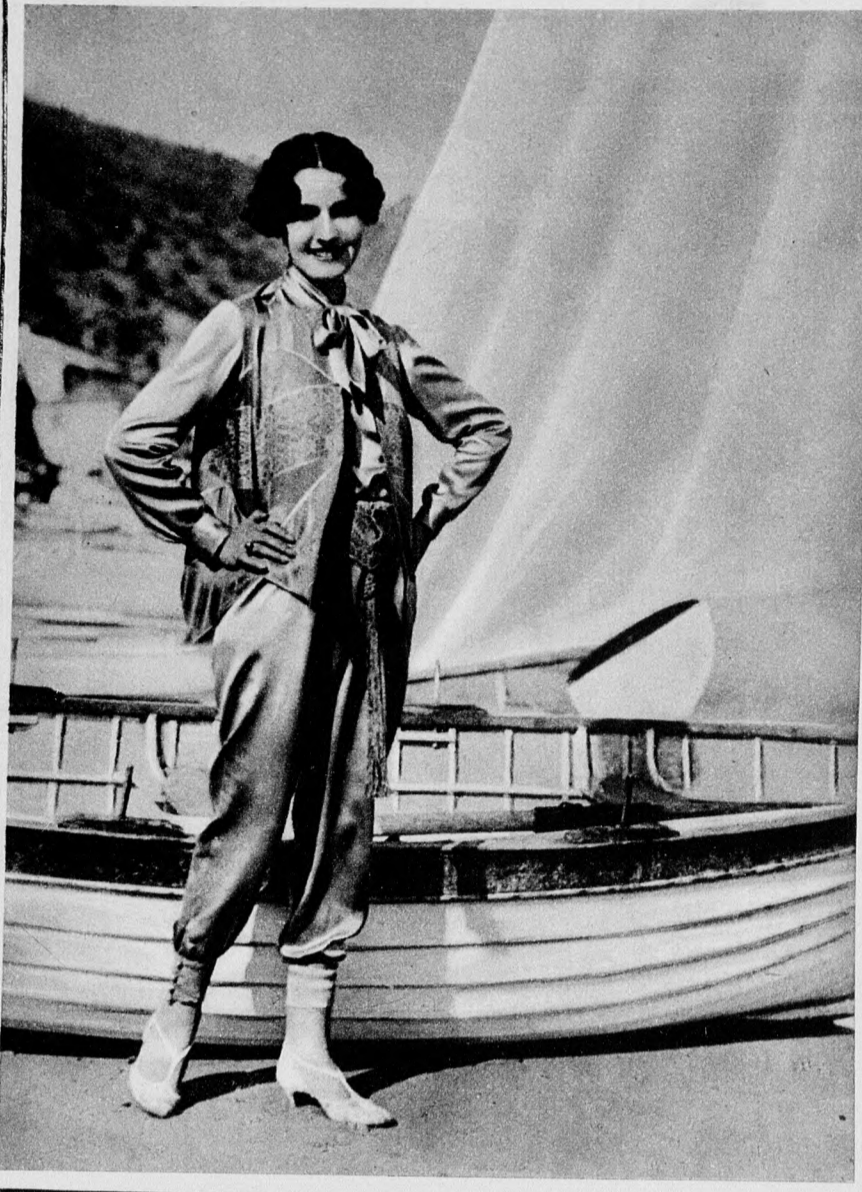
nyomára és ezért őt küldte el, hogy engem az uramhoz kísérjen. Én mit sem sejtve követtem őt. A motoresónakban aztán mindent bevallott nekem. Elmondta, hogy mióta a telepre került, azóta szerelmes belém és elhatározta, hogy megszöki és engem is magával visz. Kétségbeestem ezekre a leleplezésekre, de nem tudtam semmit sem csinálni. Mikor aztán egy kikötőhöz érkeztünk, én egy hajó közelében a tengerbe ugrottam. Így menekültem meg tőle. Nem mert utánam jönni. Engem a hajó legénységének mentett ki és ő fogták el később Watson is.

Markhamné még aznap visszautazott a telepre, hogy kétségbeeselt urát megnyugtassa. De szegény Markham mégis rosszul járt. Le kellett köszönnie állásáról. A szép Lilian Markham azonban örült ennek a változásnak, mert mint nekem titokban megsúgta: *Nem jó egyedül lenni egy asszonynak egy hődelőjével, még ha deportált is az illető.*

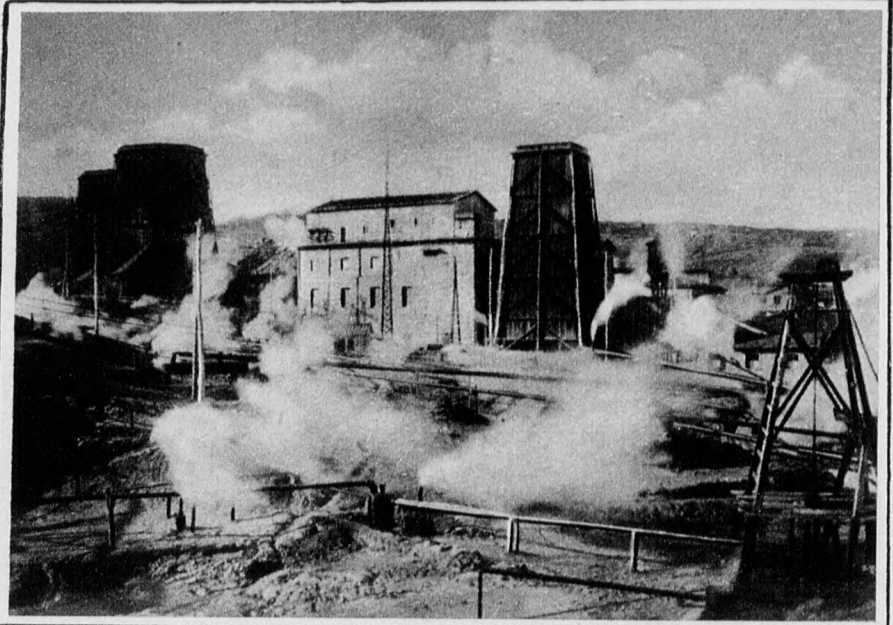

Suttogva beszéltek, mint a szerelmesek

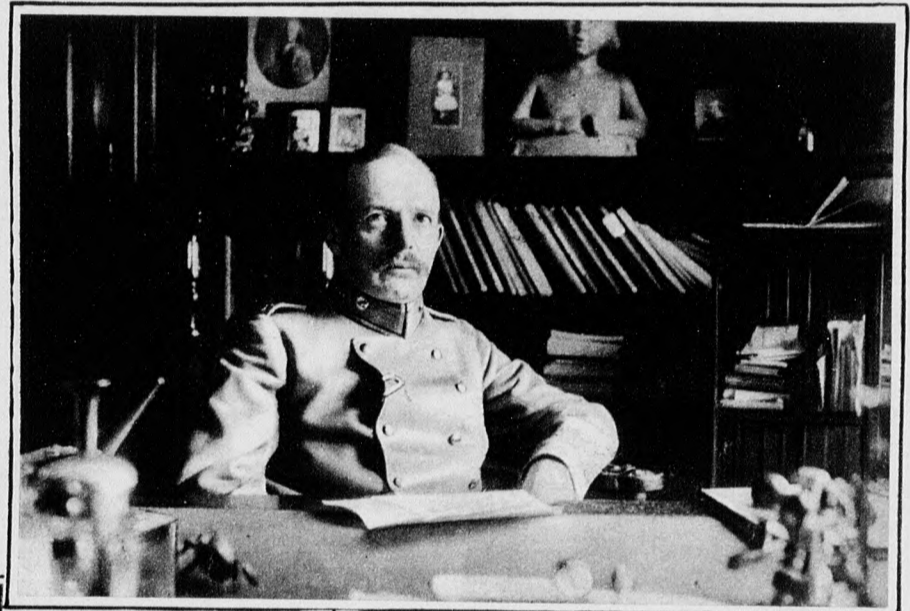
Érdekes hírek

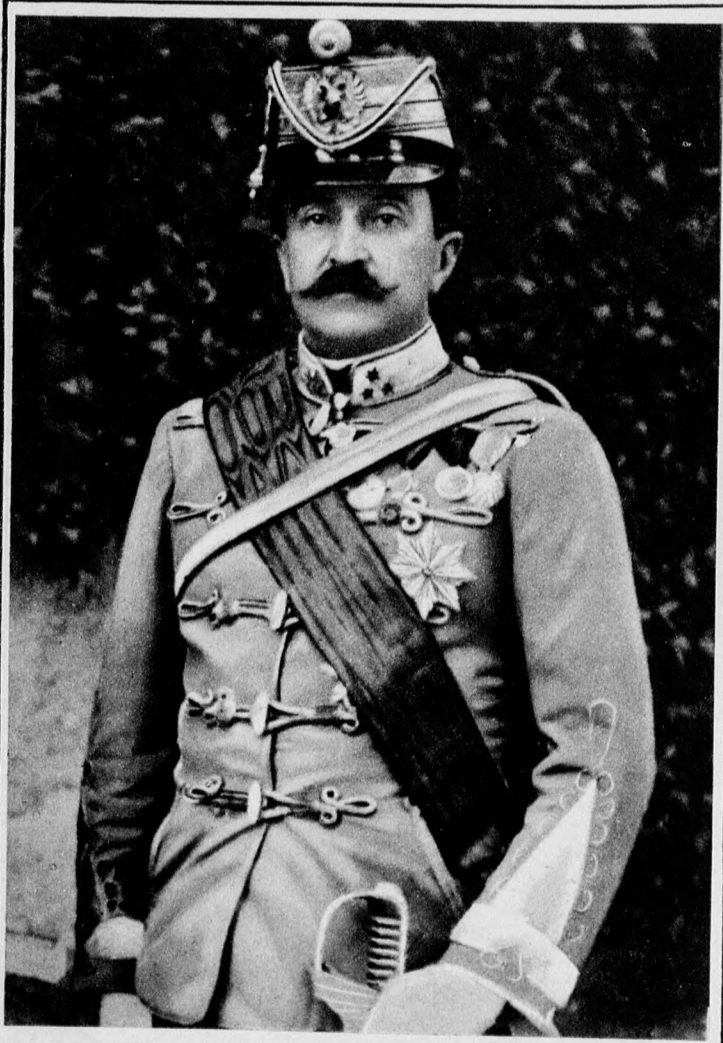
San-Remóban az idei szezon különlegessége volt ez a szaténból készült strand-ruha, amelyet most a hűvösebb idő beálltával használnak a strandon

Az olaszországi Volterra közelében a földben rejlő vulkánikus erőket használják ki és ezek a forró gőzök sok ezer lóerőnyi villamoserőt szolgáltatnak

Dr. Georg Zulzer, berlini tanár, aki a szív-működések hibáinak gyógyítása körül folytat kutatásokat és a szív újraélesztésére új módokat talált föl

Don Miguel, braganzai herceg, aki rokona volt Zita királynénak is, 75 éves korában Seebensteinben meghalt

Lili Dillenz, a fiatal bécsi színésznő, aki a „D. 1230” repülőgéppel részt vesz egy óceán-repülésen

A St. Louis-i tornádó az épületekben is rettenetes pusztításokat végzett s az emberek ezreit tette hajléktalanná. Képpünkön az egyik szétrombolt St. Louis-i szálloda látható

Isten hozott, Ősz!! Isten veled, Nyár!!

Hölgyeim és Uraim, úgy látszik, visszavonhatatlanul itt az Ősz. Jötték éjfélkor hangos kopácsolások jelezték a körúton. Szorgos munkáskezek bontották szét a Nyár állomását, hogy

Megjelent a sarkon a gesztenyés

reggelre már a pesti polgár szomorúan búcsúzhassék a kocsi rakott rácstól és csenevész örökzöldtől: kedvenc kávéházi boldog tavaszt és nap-sugaras nyarat jelentő terasztól. Ma reggelre meghaltak a pesti kávéházak kertjei, jelölve annak, hogy megérkezett az Ősz.

Széles sugárban ömlik az őszi nap-sugár az Andrássy úton. Egy szempillantás alatt megöregedett az egész város. A télikabátokkal együtt megérkeztek a gondok is, nem úgy, mint tavasszal, mikor világos ruhában csupa mosolygó, örvendező ember tartott a liget felé. Csodálatosképpen azonban mégis minden nőn vadonatúj őszi kabát díszével, új kalap (és a bundáról sem szabad megfeledkezni), mintha csak ebben a percben léptek volna ki a szabónőtől. Pedig a bolthelyiségek ajtajait hiába csukták be, egy fia lélek vevőt sem látni sehol, éppen úgy, mint mikor még minden ajtó tárva volt.

A férfiak, akiknek csodálatosképpen semmi dolguk, megállnak, hogy utána tekintsenek az őszi színeibe öltözött nőknek. Meg kell azonban állapítanunk, hogy az erősebb nemet főleg diákok képviselik, akik hónapok alatt az összeszűzött könyvcsomóval sietnek a lányok udvarlására, éppen úgy, mint akár húsz esztendővel ezelőtt, őszi levélhullás idején. A változás csak annyi, hogy akkor büszke hajfonatot hordtak a serdülő leányok, ma pedig eton-frizurát viselnek.

Ime, az Ősz egyik csalhatatlan ismertetőjele: megkezdődött

az iskola és megkezdődött a diáksze-relem. A sarkokon pedig az ibolya-árúslánykákat felváltották a mamák, a gesztenyés nénikék és bácsik. A Józsefváros legsötétebb mélyéről, a pince fenekéről vagy a padlás végéből előkerültek a régi, rozsdás, viharvert, sok őszt és sok telet átvirrasztott gesztenyesütő kályhák, hogy elfoglalják őshelyüket az Őszben. És bár még könnyű ruha és könnyű felöltő volt rajtuk, Hölgyeim és Uraim, az első gesztenyesütő nénike elhozta közelebbek visszavonhatatlanul és megmásíthatatlanul az Ősz. Fázósan húzták össze nyakukban a kabátot (pedig hol van még a minden lélekbe hideget lehelő téli szelek zuzmarája) és a bunda melegére gondoltak, amelynek mélyébe hűzódva, hidegtől kipirult arccal annyiszor álltak meg az ujjatlan kesztyűs gesztenyés bácsi sarki ernyője mellett. A régi boldog esztendők romantikájának aranyfátyla hull ma mindenkire, a régi invitálást hallva:

— Tessék, tessék, szép naccságám, friss a forró gesztenyém, nem drága, négy darabnak öt krajcár az ára!
A gesztenyés néni, aki mellett elszaladt a korona és a fillér korszaka, megmaradt a jó öreg értékes forintnál és krajcárnál és őhozzá, úgy látszik, a borzongató őszi szelekkel együtt nem érkezett meg a pengőszámítás sem. És bármennyire is fillért nyomnak a kezébe a puhahűs, porhanyó, ropogós, forró inycse csemegéért cserébe, ő azokat csak krajcároknak tekinti.

Akik a tél melegét szállítják

Kilisztítják a tavalji hamut

Tessék elhinni, szép naccságák, szép urak, tényleg itt az Ősz. Ha nem hiszik el, lépjenek csak egy pillanatra az ablakhoz, lenn a kocsiúton hosszú hónapok óta nem látott alkotmányt üdvözölhetünk: a szeneskocsi, bakján és mélyén a pesti asszonyok kedvencei: a szenesemberek tanyáznak. És zuhog le a szén végtelen folyója a pincék vak torkába, hogy onnan azután barátságos fényt és meleget varázsoljon a kályhát körülülő familia arcára.

Bizony, bizony, ez már a biztos Ősz. Meg aztán még egy: tegnap adta ki a nagyságos asszony az utasítást férjének, mondván:

— Kérlek, Lajos, intézkedj, hogy a megóvóból hazakerüljön a holmink!

És Lajos természetesen azonnal rohant a telefonhoz, intézkedett (próbálta volna nem tenni) és mára már odahaza voltak a szőnyegek meg őnagysága bundája egyaránt. Vagy talán ez nem azt jelenti csalhatatlanul, hogy megérkezett az Ősz?

És engedjék meg, hogy az Ősz bevonulásának legmarkánsabb bizonyítékát is önök elé tárjam. Megindult a népvándorlás a zálogházak felé. Az öreg bohém ilyenkor gondolkodóba esik, kikaparja valamelyik félreeső fiók mélyéről a télikabátja zálogházi partecéduláját, elbúcsúzik egy szezonra érzékenyen tavasz felöltőjétől, aztán elballag ő is a zálogházba. Kiváltani a télikabátot, mert hát hogy igen hidegre fordult az idő. Illetve nem is annyira csak a kiváltás, hanem inkább csere végett jött. Beadni a tavaszt és kivenni a télt. De nemcsak öreg bohém emberek teszik ezt meg, hanem mások is. Fiatalok, akiknek kell otthon a kenyér és a fűtetlen hideg szobában keserves sírással apró gyermek rimánkodik valami ennivalóért.

A zálogházak forgalma megnövelte a mi kedves régi ismerőseink: a pirosapokás hordárok forgalmát. Mert hát régi tradíció, hogy zálogházi futárszolgálatra ők a legalkalmasabbak: a nagy, őszbajuszos, nem ritkán lengő-szakállú öreg bácsik, akik megértően mosolyognak a fiatalokra, amikor azok nagy titokzatosan egy-egy kapu alá vonják őket megbeszélésre, kezükben a zálogcédulával.

Az Ősz nagy drámájának a nyarat és a vidámságot temető nagy színjátéknak összes hősei felvonulnak önök előtt most

itt, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az elmúlás lantját pengetik mindannyian, de azért csak fel a fejjel, nincs semmi ok a szomorúságra. Az Ősz csak átmenet, amely akaratlanul a régen elmúlt szép napokra, régen lehvadt szép asszonyokra és még mindig fennálló régi adósságokra emlékeztet — jön nemsokára, hiszen fagyos szeleik már előrsnek előre küldte a Tét. A bolond jókedv, farsangi vidámság, bálók és mulatságok korszaka. Amikor a puha fehér hó mindent, minden bajt és minden szomorúságot eltakar. A meleg kályha veszi most át a szót tőlem, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, a szegény riportertől, akinek meggéberedett ujjai között a hidegtől már-már akadozik a toll.

De nem búcsúzhatsz el addig egy mástól szép nagyságák, szép urak, míg egy-két könnyes szóval meg nem emlékezünk a meghalt Nyár néhány vidám figurájáról. Búcsúzzunk el szép csendesen a ligeti hintáslegénytől, a fagyaltostól, a nyári vendéglő miniatűr kis kertjének pincéreitől és még ezer más színes ékkövével a Nyár ragyogó ékszerének.

Velük mindig az ifjúságunk egyik legszebb időszaka lesz visszavonhatatlanul a multt és amikor tőlük búcsúzzunk, voltaképpen az ifjúságunknak intünk Isten hozzátot.

Búcsúzzunk tőlük, köszöntjük Ősz herceget és bízunk abban, hogy haláluk nem örök, legkésőbb tavaszra újra itt lesznek. (a—m)

Ismét „napfényre kerül” a télikabát

TÖMEG A FILMEN ÉS A SZINPADON

Színházi rendező és filmrendező akkor teszi le a vizsgát, amikor az első tömegjelenetet megrendezi. A rendező munkája a tömegjelenetek megrende-

után kapják meg. Végül sorba kell állniuk, amikor a fodrász lemaszkírozza őket és amikor a pénztár kifizeti nekik a statisztálásért járó összeget.

Tömegjelenet a Metropolisből

zésénél a legnehezebb. Hogyan készül a tömegjelenet? Ezt akarja elmondani az alábbi cikk.

A filmrendező kiadja az utasításait a szemfüles segédrendezőnek, hogy szerezen a *Napoleon*-film számára negyven darab statisztát. A filmsegédrendező autójába vágja magát és tíz perc múlva már ott van abban a kávéházban, ahol a szervezett statiszták gyülekeznek. Ugyanis minden nagy filmvárosban szervezetük van a statisztáknak, amely kollektív szerződést csinál a gyárral és a gyárak csak a szervezettel közösen megállapított fizetség mellett szerződhetnek egy-egy felvételi napra statisztákat. Azok a statiszták, akiknek van frakkjuk, ötven százalékkal többet kereshetnek, mint azok, akiknek nincsen. Azokat a statisztákat viszont, akiknek nincsen frakkjuk, csak uccai ruhájuk, csak jelmezes filmekhez vagy modern uccai jelenetekhez tudják a rendezők felhasználni.

A segédrendező a kávéház közepébe áll és elkiáltja magát.

— Negyven urat keresek a *Napoleon*-hoz!

Erre a statiszták sorban a segédrendező elé járulnak és aki megtetszik neki, az megkapja az „engagement”-cédulát, amelyen rajt van az egy napra leszerződött statisztája neve, az összeg, amelyet a statisztálásért kap és a hely és pontos időpont, amikor és ahol pontosan meg kell jelennie. A statisztáknak rendszerint két órával korábban kell kinn lenniük a felvétel megkezdése előtt.

Egy nagyobb tömegjelenetnél sok kellemetlenség vár a statisztákra. Mindenért sorba kell állniuk. Sorban járhatnak csak a fodrászhoz, aki kifestí és kimaszkírozza őket. A jelmezüket is csak hosszabb, türelmes sorbaállás

Ezzel az ácsorgással eltelik a statiszták fél délutánját.

Most jön csak a rendező munkája. Csoportosítja a statisztákat és elmondja nekik, hogy mit kell csinálniuk. A sok statiszták között bizony sok nehézfelfogás is akad. Néha órákig magyaráznak, próbálnak és ismételnak, míg egy félperces jelenetet megcsinálnak.

Az egyik legnehezebb filmjelenet, egy zeneszerző mennybemenetelét a berlini Ufa-gyár készítette el. Bámulatos produkció volt ez, kétezer statiszták kellett hozzá. A mennybemenetel egy percig tart. Ez az egy perc kétszáz ezer márkájába és két munkanapjába került a filmgyárnak.

Abel Gance most csinálta meg Párizsban a „*Napoleon*” című filmet. Vannak ebben a filmben jelenetek, amelyeken ötven ezer statisztát látni. Természetesen, ezek nem hivatá-

sos, fizetett statiszták, hanem katonák, akiket a francia hadügyminisztérium bocsátott a filmgyár rendelkezésére. A nagy tömegben elvéve hivatásos statiszták is vannak, akik arra való, hogy mozgást vigyenek a tömegbe és hogy a többieket kiiktassák.

A „*Napoleon*”-film nagy része a történelmi események színhelyén játszódik le. Például az egyik képen látszik, amint Bonaparte Toulouset készíti megostromolni. Ezt a képet is párizsi statiszták segítségével csinálta meg a filmgyár.

A rendezők már rájöttek arra, hogy a tömeg szerepeltetése egyike a lehatásosabb eszközöknek. Bizonyára emlékeznek még olvasóink a „*Ben Hur*” impozáns tömegjeleneteire, amelyek ellenállhatatlan erővel nyugtázták le a nézőt. De emlékeznek erre a filmrendező is és az újabb filmekben mindig nagyobb tömeget szerepeltetnek.

Egyike a legújabb amerikai filmeknek a „*Trail of 98*”, amelynek cselekménye Alaskában játszódik le. Ennek a filmnek egyes jeleneteiben négyszáz ezer főnyi tömeg mozog a felvevőgép előtt. Itt annyiban volt nehezebb dolga a rendezőnek, mert a tömeg legfőbb alakja alaskai benszülött, akiket sokkal nehezebb ide-oda dirigálni, mint a begyakorolt statisztákat.

Rod la Rocque „*Vörös kalóz*”-ában megmozdul az Egyesült-Államok egész hadserege. Gyalogság, lovasság, tengerészlet, repülőosztag, a train és a segélycsapatok. King Vidor volt az első rendező, aki legújabb filmjét teljes egészében a tömegre bázisozta. A film címe is: „*Tömeg*”. Ebben a filmben hatszáz ezer szereplő fog mozogni a vásznon, amelyhez hasonló teljesítményt

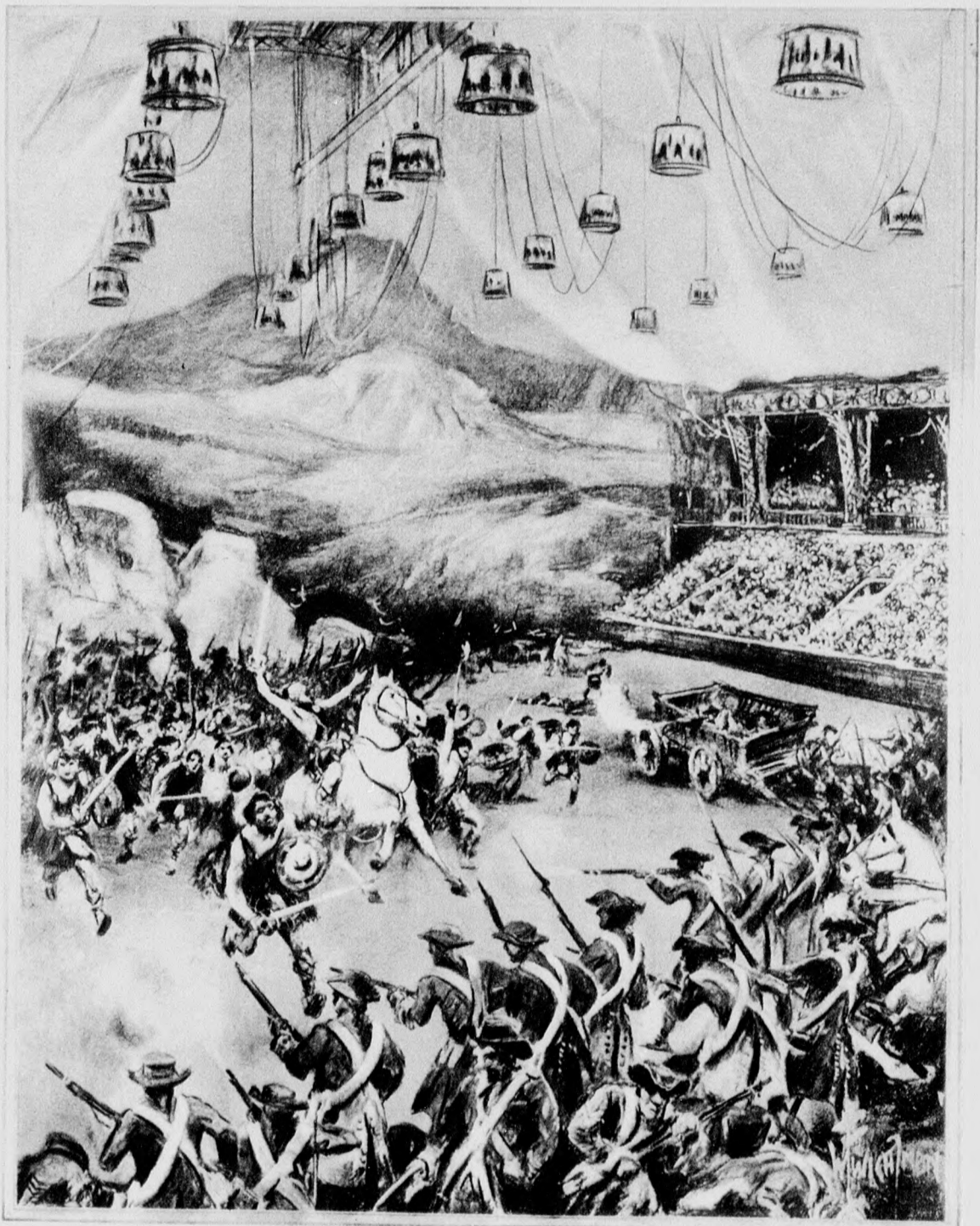
eddig még egy filmrendező sem produkált. De a filmben ez mégis lehetséges.

Sokkal nehezebb dolga van tömegjeleneteknél a színházi rendezőnek. Neki nemcsak érzékeltetni kell a tömeget, hanem be kell hoznia a színpadra. Nem lehet semmit sem elrejteni a közönség szeme előtt. Nem lehet azokat a tömeghatástrükköket felhasználni, amelyeket a mozirendező használ fel. Az egyik ilyen legsikerültebb tömegjelenetet a napokban rendezték meg a hatalmas Picadillyi cirkuszban.

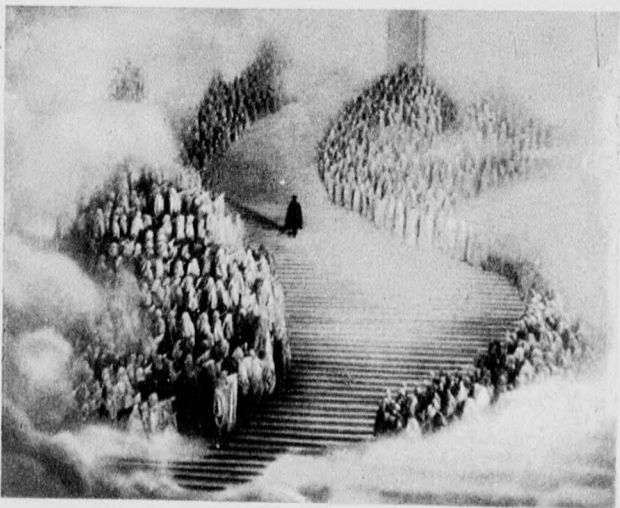
Megcsinálták a cirkusz porondján, hogyan támad meg egy hegyiségben a XVIII. században egy vad ázsiai horda rendes angol katonaságot. A rendező a háttérben felépítette papírmassából és vászonból a hegyiséget. Elöl, a manézshen elhelyezte a védekező angol katonaságot. És a hegyek közül egyszerre vad vágatással rontottak elő a vandál hordák, dárdákkal, pajzsokkal, szekerekkel. A sorkatonaság tüzelt a barbárokra. A hatás leírhatatlan, az illúzió tökéletes volt. A sokezer nyi közönségnek csodálatos látványban volt része a cirkuszi lámpák fényében. Egy angol rajzoló emlékezetből lerajzolta ezt a felejthetetlen tömegjelenetet, a rajz azonban korántsem kelt olyan tökéletes illúziót, mint a valóságban megrendezett, rendkívül hatásos tömegjelenet, amelyet bemutatunk olvasóinknak.

A közönség nem gondol a rendező fáradtságos munkájára, amikor a színpadon vagy a filmben tömegjelenetet lát.

Pedig mindig a rendezőé az érdem.

A Picadillyi cirkusz tömegjelenete

Mennybemenetel kétezer statiszták közül

Színészek Otthon

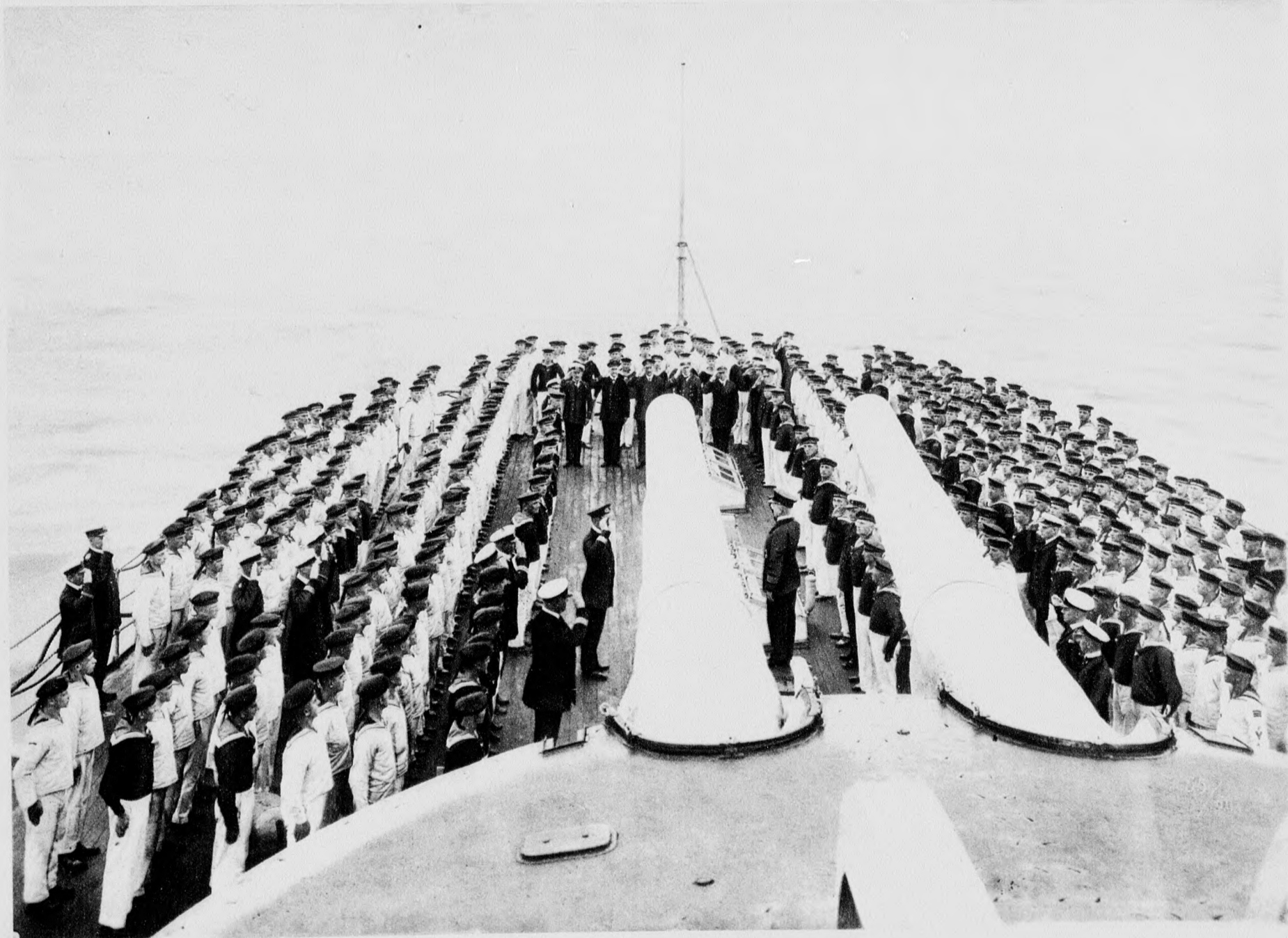

Kókény Ilona nappali szobájában

Kókény Ilona fogadószobájában

(Harsányi felvételei)

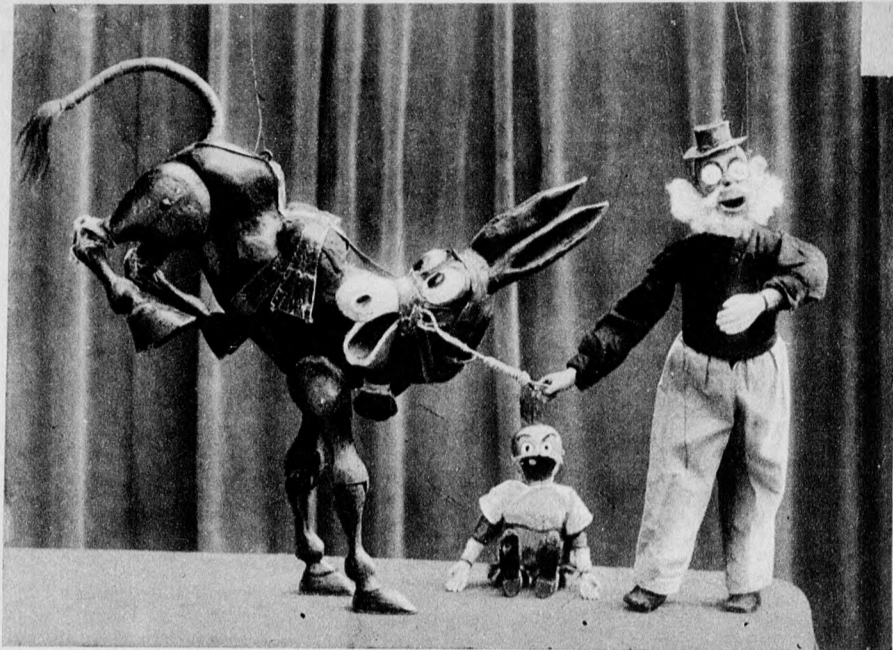

Szemle a hadihajón

Babák, mint operatőrekesek és artisták

Furcsa színtársulat ütött a közel múltban tanyát a Király Színházban. Tagjai már este hat órakor rendszeresen kimaszkírozva, feszes glédában várták az előadás megkezdését. A Király Színház ugyanis fa-színészeket látott

Vajjon hogyan működik a titkos boszorkánykonyha, amely a bábuknak életét, mozgását irányítja? — ez a kérdés motoszkált mindenki fejében, mikor előadás után hazafelé tartott. A *Déliabáb* munkatársa erre a

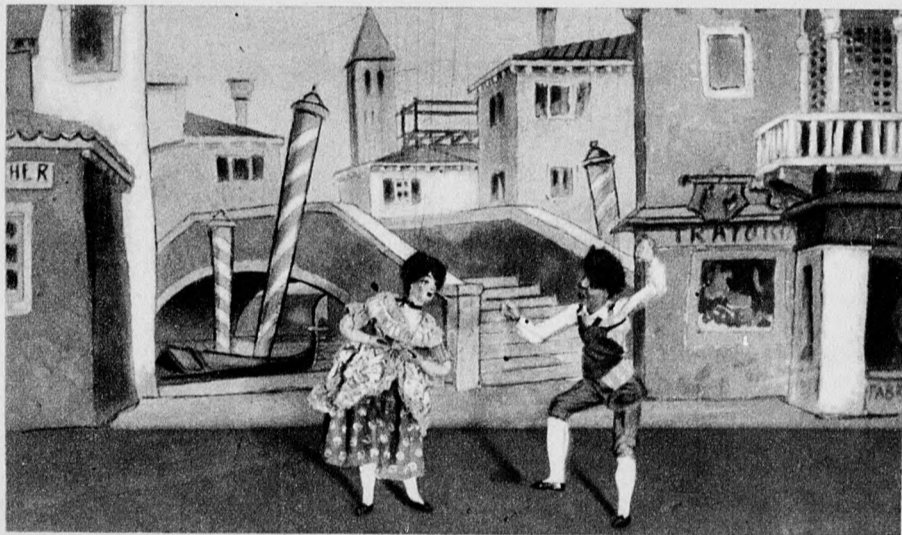

Jelenet, a „Cirkusz” című mutatványból

néhány hétre vendégül: a világhírű olasz *Piccoli Színház* íabábúit, a nagyszerű *Podrecca* mester ötszázhuszonhárom „tagból” álló bábszínházát. Az alig egyméteres művészi bábuk olyan tökéletesen, annyi bájjal

kérdésre is megfelel és elvezeti önöket, Hölgyeim és Uraim, a kulisszák színes világába, feltárja az összes titkokat önök előtt.

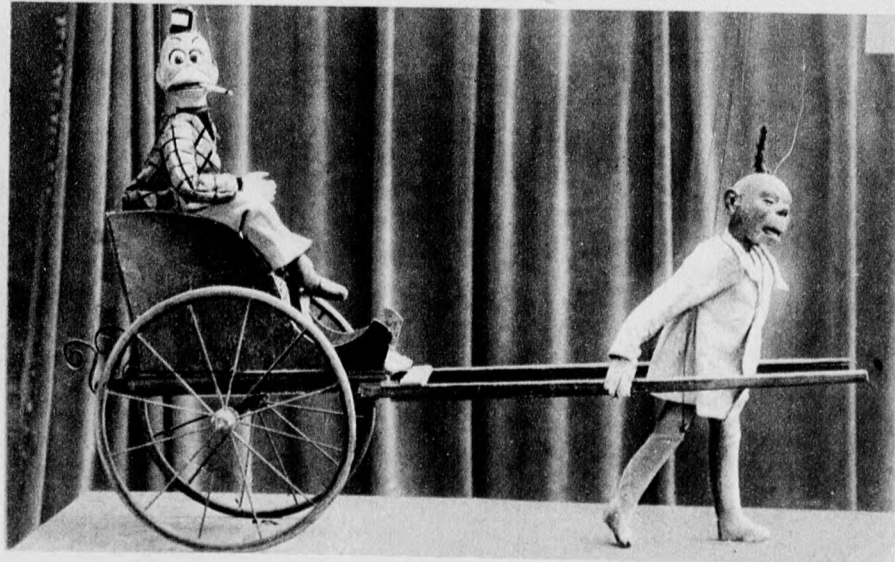
Az alig egyméteres színpadon most díszletezik be a „Sevillai borbély”

Velencei duett

és mesterkéletlenséggel mozogtak a bábszínház kis színpadán, hogy tökéletes illuziót keltsenek és vendégjátékukat, amelyet meg kellett hosszabbítani, minden este rengeteg néző élvezte végig.

első felvonását. Apró miniatűr villanykörtek árasztják a fényt a kis színpad kis kulisszái között. És *signor Podrecca* meg társulata már igazítják is a szereplő bábuk zsinégeit a megfelelő helyre. Érdekesen furcsa, tipikusan

Jelenet, a „Gésák” című operettből

A „Csipkerózsika” egyik boszorkánya

olasz arca van a kis csoport mind-egyik tagjának, akik itt, ennek a bizarr, Budapesten még soha nem látott színháznak és szereplőinek életét kormányozzák. *Podrecca* úr és társulata (már tudniillik az elők) mind egyetlen nagy családhoz tartoznak, amelyben képviselve van a nagypapától az unokáig minden rokon.

— Népművészet ez, kérem — mondja *signor Podrecca*, — nincs benne semmi ördögösség, már a nagyapám és annak az apja is ezzel foglalkozott. Minden figuránk népművészeti termék, minden bábu és annak ruhája a nép ízlését adja vissza.

Három gongütés: kezdődik az előadás. A kis színpad fölött egy híd húzódik végig, itt állnak fel a bábuk mozogató nők és férfiak, valamennyi a *Podrecca*-család tagja. A hídra mindig annyi ember áll, ahány bábu mozog a színpadon. És most elkezdődik a játék. Az első szám: a ballerina száma. Fenn a hídon egy öreg talján igazgatja a bábut. Egyik kezével egy fapálcikát szorongat, amelyre a bábu összes tagjainak zsinórjai hurkolódnak fel, másik kezével pedig, messze kihajolva a híd korlátján, a zene ritmusára illeszti táncra a túllszoknyás ballerinát. Mintha gitárt pengetne, úgy járnak ujjai a zsinórok útvesztőjében is a bábur színté oda sem pillantva, csak a zene szavát figyelve mindig megtalálja azt a szálat, amely a bábu következő mozdulatához szükséges.

És sorban egymásután vonulnak fel a különböző bábuk, a cirkusz és a varieté jól ismert figurái: a bohóc, a kötél-táncos, a néger táncos, a sanzónékesnő és a többi. A legérdekesebb cirkuszszám egy akrobatamutatvány, itt nemcsak felülről, hanem kámpóbotok segítségével alulról, a kulisszák mögül és oldalról is igazgatják a csodálatos mutatványokat végző bábut.

Azután a nehezebb rész következik: az operaelőadás. Felhangzik a „Sevillai borbély” nyitánya és

a zsinórpádlás hídján most hét ember áll egymás mellé, hogy az első felvonás hét figuráját életrekeltsse. Ördögi munkát végez ez a tizennégy kéz, hol ide, hol odakapva, jobbra, balra, előre, hátrarángatva a bábuk. A zenekarban a társulat énekes tagjai *Figaro* és *Rosina* nagy kettősét éneklék és itt, hátul a színpadon hét ember boszorkányos gyorsasággal dolgozik, hogy a zene minden taktusára más és más mozdulatot végezzenek a bábuk. Nagy verejtékcseppek koppannak a színpad deszkáira, a társulat valamennyi tagjáról csurog már az izzadság, ziháló tüdővel, kipirult arccal precízén végzik a munkájukat. Vérbeli muzsikusi valamennyi, mert a bábukra nem is néznek le, csak a zenét figyelik és annak változásaira reagálnak.

Mire az előadásnak vége, *Podrecca*ék halálosan fáradtak valamennyien. Leoldják magukról munkás bőrkötényeiket és sietnek laza. A sötétfelülő színpadon pedig ottmarad ötszázhuszonhárom *Paprika Jancsi*.

(á—ám)

Egy pillanás a *Piccoli* Színház kulisszái mögé

Ahol a gyermektelenség válsága

A kínai nő érzésvilága, gondolatai és cselekedetei éppen olyan idegenek nekünk, mint a Kelet egész évezredes kultúrája. Ha megfigyeljük színdarabjaik vagy apró novelláik nőalakjainak cselekedeteit, azt fogjuk tapasztalni hogy meglepnek minket és nem értjük

Kínai nők otthon (Eredeti kínai rajz)

őket. Pedig minden cselekedetük rugója megtalálható azokban a szabályokban, amelyekkel vallásuk előír.

A kínai hit szerint ugyanis a férfi és a nő egy isteni rokonságnak a kifejezői. Ellentétek, akik egymás nélkül csak fél lelkek, amelyek azonban nagyszerűen kiegészítik egymást. Az egyik fél az *alkotó*, a másik a *megtermékenyítő* és ketten együtt kifejezői annak az isteni *harmóniának*, amelyben a világmindenség ellentétei mind megszűnnek.

Az apa és anya égi rokonságának megtestesült kifejezői: a *gyermek* és a család egyetlen célja és feladata ennek a gyermeknek a nevelése, formálása és tökéletesítése. Ez nemcsak önmagukkal szemben kötelességük, hanem az állammal szemben is, amelynek tökéletes, békés harmóniában élő családokra van szüksége, hogy virágozhatson és fejlődhesen. Mert Konfucius híveinek legszentebb kötelessége:

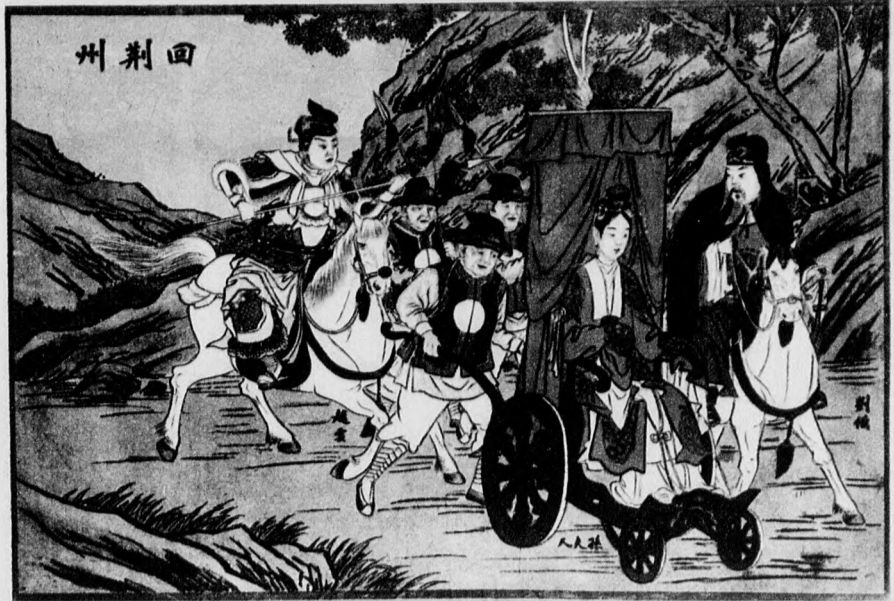
az *utódok nevelése*. A kínai államvallás megalapítója szerint ez az egyetlen közös cél és ahol ennek a célnak az elérésére hiányzik a törekvés, ott az apa és anya között meglazul a kötelék és mint a kínai közmondás tartja, *hasonlítanak a fa madaraihoz, amelyek éjjel együtt alusznak az ágon, de reggel egyik jobbra, a másik balra repül, külö-külön útjára...* Olyanok, mint akiket csak viasszal ragasztottak össze és felolvadnak a *szenvedély* melegétől vagy elválnak a *közömbösség* hidegétől.

Ezek a szabályok adják meg a kínai házasság egész karakterét, amelyben a nőnek meglehetősen alárendelt szerep jut. A kínai nő engedelmességgel tartozik apjának, férjének és nagykorú fiának is. A nő csak játékszer vagy szükséges rossz, aki csak arra jó, hogy utódokat adjon az államnak. Ezt az alárendelt szerepet hangsúlyozottan juttatják kifejezésre a váló okok. Ha az asszony terméketlen, beteg, engedetlen, konok vagy sokat pletykál, ez elég ok arra, hogy férje törvényesen elváljon tőle. De meg is van ennek a látszatja. A kínai nő valóban a világ legengedelmebb és legháziasabb asszonya.

De ha a kínai nő anya lett, még mindig nem teljesítette kötelességét, ha csak

leánygyermek született. Hiába szült már hét-nyolc leánygyermek, ha fia nincs, kénytelen eltérni, hogy férje egy másik asszonyt hozzon a házhoz. És a férj ezt meg is teszi mindaddig, amíg olyan asszonyra nem akad, aki fiúgyermeket hoz a világra. *Mert a fiú a család lelke*. Csak ő mutathatja be ugyanis minden évben az őseket megillető áldozatokat, csak ő gyűjtheti meg annak idején szülői sírján az áldozati füstölőket és csak ő égetheti el a papírpénzt, papírruhát, papírszolgákat szülei temetésén s végül az őök visszatérő szellemei részére csak ő rakhatja ki a pirosra festett kenyeret és más eledelket. *Benne folytatódik a család*. Tőle lehet várni, hogy az előregedett szülőket eltartsa és csak tőle lehet utódokat várni.

A fiú: *minden*. Ezzel szemben a leánygyermek fölösleges nyűg. Régebben nem is törődtek velük s úgy nőtt fel a szegényebb

Előkelő madzsu nő úton (Eredeti kínai rajz)

családok leánygyermek, mint a kátángkóró az árok szélén. A rizspalántára több gondot fordítottak, mint a kisleányokra. És még ez volt a legjobb eset, mert a szegényebb néposztálylaktak negyedekben gyakran lehetett látni újszülött leánygyermek meztelen hullait, akiket kitétek az út szélére és otthagyták elpusztulni. Amennyiben mégis törődtek a leányokkal, az csak azért történt, hogy ha felnőnek, minél jobb áron eladhassák. Ezeket aztán kora reggeltől késő estig énekelné és táncolni tanítják, majd különféle nyaktörő artistamutatókat gyakoroltatnak velük. Az is megtörténik, hogy koldusoknak adják kölcsönbe őket, hogy az árok szélén ülve, nagyobb szánalmat keltsenek.

Az ilyen leányokból lesz aztán a teaházak ragyogó selyembe öltözött „éneklő curtisan”-ja, a „Sing-Song Girl”, akik illatos virággal ragyogó fekete hajukban — művésziesen fosztják ki a gyanultant. Ők a szerelmi hagyományok őrzői, ők ismerik legjobban a mozgás ritmusának szépségét, a kéz- és karmozdulatok, klaszszikus pózok varázsát, a színeknek és selymeknek harmóniáját. Az ajkukon mindig dal és mosoly, amely szinte odafagyott az arcukra s a virágzó almafák alatt, mosolygó ajakkal olyan mélységesen tudnak szenvedni, ahogy európai asszony soha.

Ők vezetnek az ékszerekben is. A kínai kereskedők elhalmozzák őket a legszebb ékszerekkel. Kedvenc ékszereik a gyöngyök, a zöldsínű „jade”, aminek az értéke a tisztaságától függ és sokszor igen nagy árték kelnek el. Az arany ékszereket csak akkor viselik, ha az szintizta arany, lágy és hajlítható (az európai, rézzel kevert arany ékszereket nem szeretik). Gyűrűik és karpereceik alul nyitottak s így a hajlítható, lágy aranygyűrű minden ujhoz hozzáférhető.

Talán egy nemzet nője sem oly rabja a divatnak, mint a kínai nő. Csakhogy náluk a „divatot” az évezredes „szokás” helyettesíti. A ruhák szabása és mintái sohasem változnak s legfeljebb a kelmék minőségében lehet csak luxust kifejezni. A hajviseletük is évezredes. Hajukat hátrafésülik, *ragyogó fekete és porcellán-sima* hajtömegük hátul kontyban végződik, amelybe aranyfüket, fésűket, gyöngyös hajéket vagy virágot tűznek. Ezt a ragyogó simaságot úgy érik el, hogy a haját egy finom fésűvel hátrafésztik és egy kis kefével időnként benedvesítik egy különös folyadékkal, amelytől aztán fényét és simaságát kapja. Ezt a folyadékot a következőképpen állítják össze: Fűzfaháncsot egy éjszakán át vízbeáztatnak. Ebbe a vízbe aztán vagy ennek a fának a mézgáját, vagy pedig tojásfehérjét kevernek addig, amíg a folyadék nyúlós és sűrű nem lesz és kész a „hajvíz”. Nagyön vigyáznak azonban arra, hogy a homlokuk és nyakuk ne legyenek hajszálak s ezért szorgalmasan szőrtelenítik magukat. Szőrtelenítő módszerük meglehetősen radikális: Összesodornak két cérnaszálát. Az összesodort szálat egyik végét a szájába, a másik két szarát pedig a kezébe veszi. Most a barátnője kihúzandó hajszálát beleteszi az összesodort cérnaszálak hurkába és a két végét a szá-

laknak erősen meghúzza. A gyorsan sodródó cérna aztán gyökerestől *kirántja* a haját.

Még a múlt évtizedek kínai női is híresek voltak kis, nyomorék lábukról és tipegő járásukról. A felnőtt nőnek is öklőnagyságú, apró, formátlan gyermeklába volt, mert *már kis korában négy kis deszka közé szorították és mesterségesen nyomorították*. A hagyomány szerint ennek az volt az eredete, hogy egy híres kínai császárnak volt egy dédelgetett felesége, aki gyönyörűen táncolt. Ez a szép nő egyszer egy bal eset áldozata lett és a lába nyomorékká vált. Az udvaroncok, hogy együttérzésüket kifejezzék a hatalmas császár előtt, elkezdtek feleségeik és leányaik lábait nyomorítani, *hogy ők se legyenek különbek, mint a császár felesége*. Az ilyen nyomorék lábat aztán elneveztek „ezüst lilliom”-nak.

Ma már a kínai nők elete sokban különbözik az előbb elmondottaktól, de sokhelyütt most is a régi szokások szerint élnek.

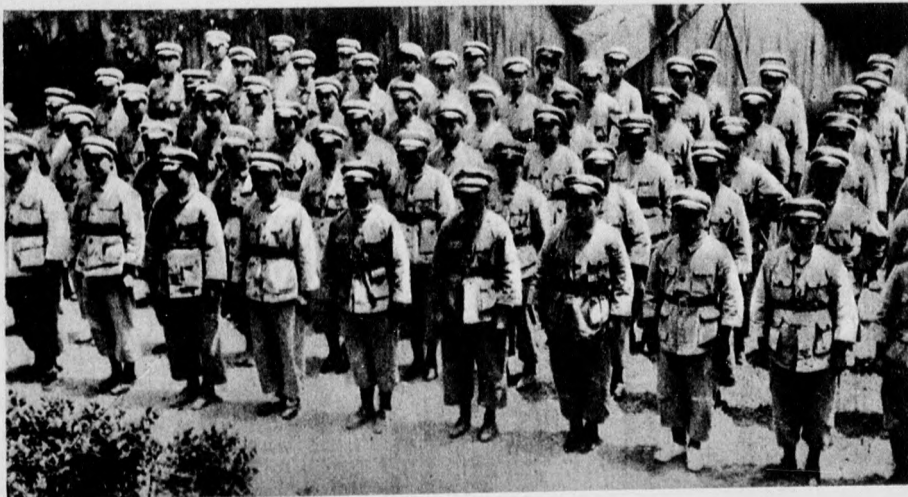
Most már rájöttek arra, hogy a leányok is tudnak pénzt hozni a házhoz. A gyárakban nagy tömeg munkásként dolgozik éhbérért és ezek azok a szerencsétlen páriák, akik mindenre kaphatók. Forradalmakban és zavargásoknál őket állítják az élre, mert számítanak arra, hogy asszonyokra nem fognak löni. A vezetőik a rövidhajú diákleányok, akik a kantoni vagy más egyetemeken és főiskolákon, a modern eszmék tanulása közben teljesen elvesztették a talajt a lábuk alól. Elvesztették Kína tradícióiba vetett hitüket és a *Nyugat még nem nyújtott nekik eddig egyebet, mint kiélégíthetetlen igényeket*. Most aztán nem tudják, hova tartoznak. A kínai tradíciók nekik nem kellene, őket pedig a Nyugat nem fogadja be. Ennek a tragikus életmódnak csak tragikus meghasonlás lehetett a vége, ami ezekben a nőknél be is következett.

Ők szónokolnak az uccasarkokon, ők osztogatják röpirataikat, jel-szavas zászlócskáikat és ők az idegnek legelkeseredettebb ellenségei. Amazon csapatokat szerveztek, amely rendes harctéri szolgálatot teljesít a déliek csapatában, hogy ezzel is hangsúlyozzák egyenrangúságukat a férfiakkal. Ugyanezt a célt szolgálta volna a hankai gyári munkásként egy különös akciója. Egy körmenetet akartak csinálni, amelyben csak nők vettek volna részt, de — *ruha nélkül*. Szerencsére azonban még ezekből az önmagukkal meghasonlott nőkből sem veszett ki a régi kínai nők szemérmes és az akció nem sikerült. De az uccagyerekek és a csöcselék legnagyobb gaudiumára, mégis végiment az uccán egy 6—8 nőből álló ruhátlan csoport.

Csak egy dolgot nem tudott kipusztítani a mostani nagy világgés sem: a *gyermekkultusz*. Ennek a bizonyítéka az az óriási teknősbékaszobor, amelyet egy kínai császár annak az emlékére állított, hogy küldöttét sértetlenül tértek vissza Perzsiából. Minden évben nyáki hamuban áll ez a szobor a sok áldozati füstölőtől, amit a kínai anyák gyújtanak meg körülötte és a kínai kisgyerekek simogató érintésétől tükörfényes a szobor melle.

Hála Isten, van azért egy kis konzervatívizmus is Kínában.

Sándor László.

A kínai nők „Amazon csapat”-a a déli hadseregben

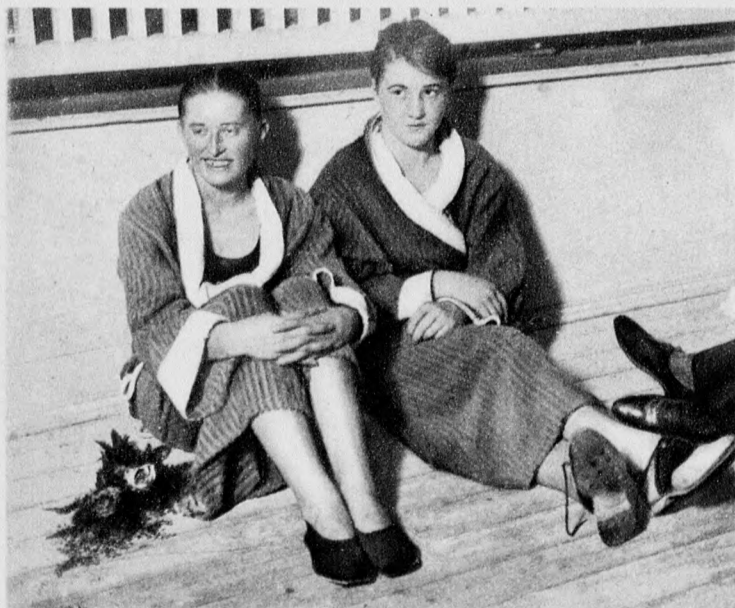
Bankett a Ferencváros ligabajnok csapata tiszteletére. A ferencvárosiak nagy (ábora lelkes ünneplésben részesítette kedvenceit (Pobuda felv.)

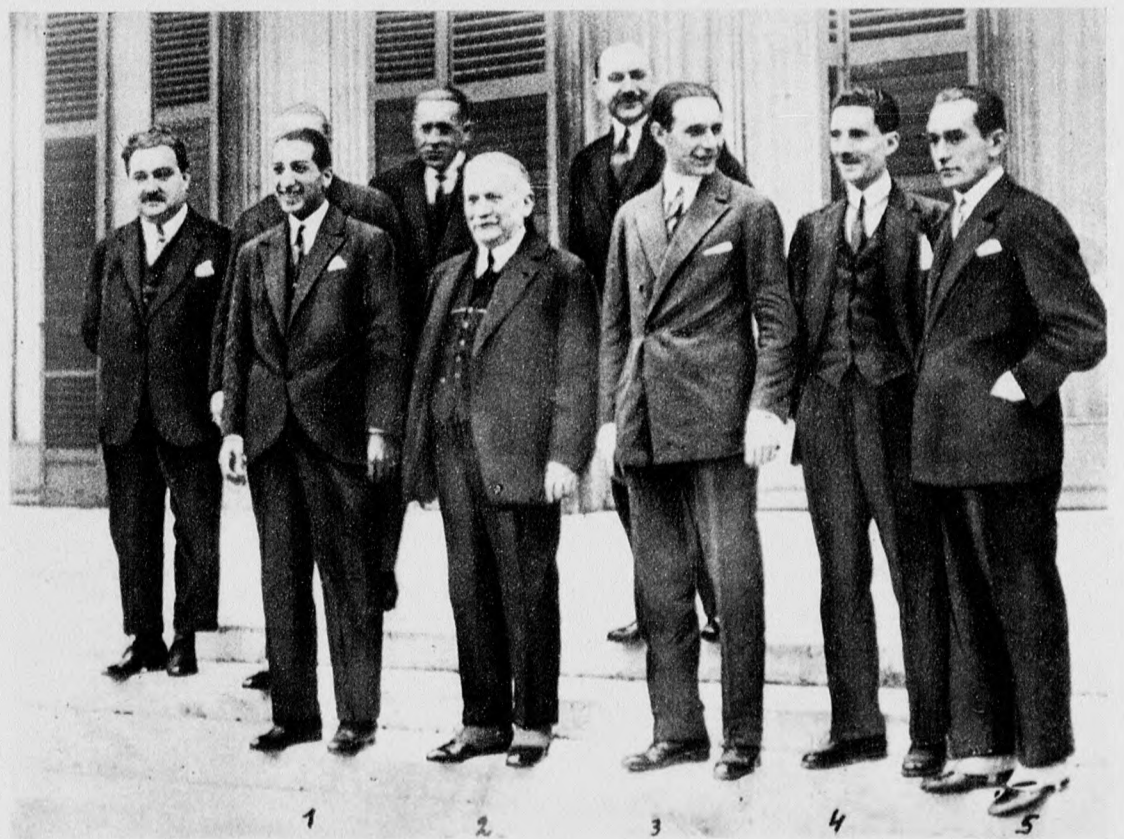
Kispesti - Budai 33 FC 2:0 (1:0). Zsák Karoly, a 33-asok kapusa kiüt egy magasan süvítő labdát

Új hatalmas tribünt avattak a kispestiek a 33FC elleni mérkőzésükön. Dr. Válya Gyuláné, Kispest polgármesterének a felesége érmeket osztott ki a játékosok között (Schaffer felvétele)

Lotte Lehmann és Anni Rehorn, a német női úszógárda legtehetségesebb tagjai

A Davis-Cup győztes francia játékosok Doumergue köztársasági elnökénél.
1. Lacoste, 2. Doumergue elnök, 3. Borotra, 4. Brugnon és 5. Cochet

Az angol cross-country-bajnokság résztvevői versenyben. Mint a képen látszik, elég nehéz terepen tették próbára a hölgyek képességeit

Kiesik a nagyok ellen. Párizsban trefas push-ball-mérkőzést rendeztek egy klub gyermekcsapata és ölműsúlyú legénysége között. Mivel a kicsik túrgebbek voltak, legyőzték a nagyokat

UJSÁG A NAGYÍTÓ ALATT

Mindnyájan azt hisszük, hogy ismerjük a napilapot, amely minden nap a kezünkben van. És bizonyára elcsodálkozik az olvasó azon, ha a mindennapi, meghitt, megszokott ujságját erős nagyító alatt vizsgálja

meg egyszer. Akkor új és érdekes felfedezéseket tesz, mert ha a megszokott képet közelebről megvizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy az olyan meglepő tulajdonságokat mutat, amelyekről nem is álmodtunk. Ezek a tulajdonsá-

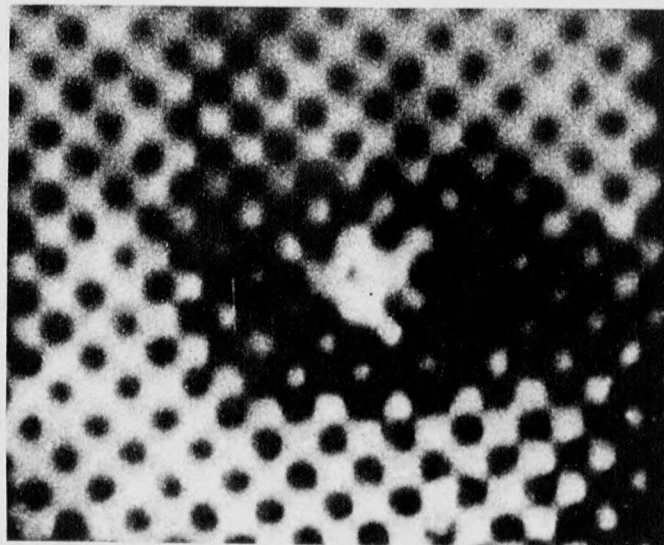

Csókot ábrázolna ez a kép, de a nagyításnál kiderült, hogy az ajkak nem is érnek össze

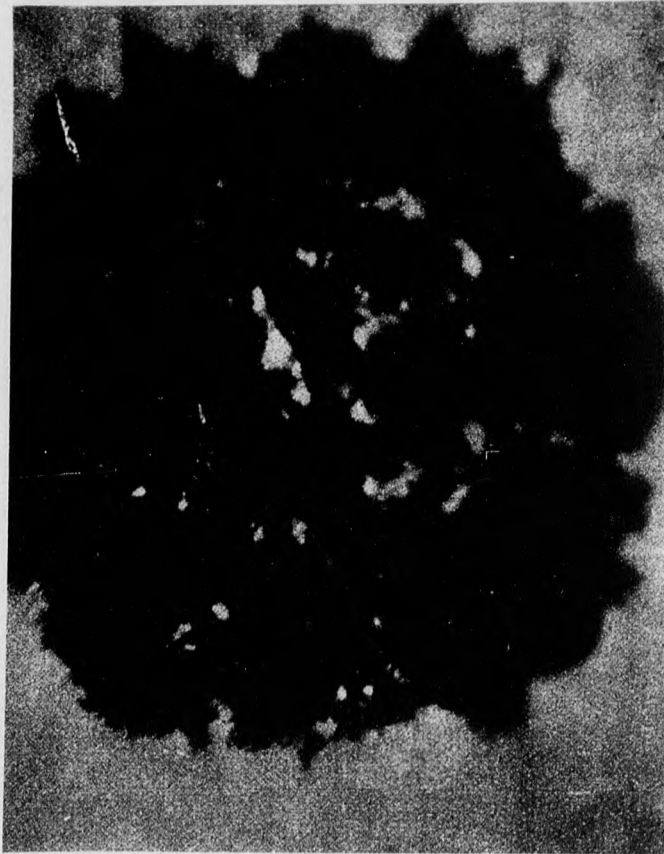

Bozontos, torzonborz az ujság széle

gok csakis tökéletes technikai segéd-eszközökkel fedezhetők fel, illetőleg állapíthatók meg pontosan. Az ujság széle például állítólag egészen síma és egyenletes, mert úgy tudjuk, hogy a modern rotációs gépek egész egyenletesen, mértani pontossággal simára vágják. Pedig hát — nyoma sincs itt a símaságnak vagy egyenletességnek bozontos, torzonborz, egyenetlen az ujság széle, akár egy gyapjúdarab pereme, amelyből néhány szál, néhány rost úgy emelkedik ki, mint otffejtett gabonaszárak a rosszul learatott gabonaföldből. Ilyen az ujság széle a mindent leleplező nagyítólencse alatt, akkor, ha — mint képünk is mutatja — a százhatvanszorosára nagyítjuk, vagyis egy milliméterről tizenhat cen-

Egy szép asszony szeme ködös foltta válik a nagyításban

Egy „i” betű pontja, amely megnagyítva tintafoltok látszik

timéterre. Az úgynevezett „élesen vésett” könnyen olvasható írást, amelynek „a könnyen olvashatóság kedvéért” határozott vonalai vannak. A nagyítólencse ezt is megcáfolja és bebizonyítja előttünk, hogy ez az „olvasható” írás szabálytalan és szétfolyó folt.

Hát még a rajzok! Itt még sokkal nagyobb csalódások érnek bennünket. Mi azt hisszük, hogy vonalak és síkok azok, amelyeket lapunkban látunk. Holott a rajz nem vonalaktól vagy síkoktól, hanem csak erősebb és gyengébb pontokból van összetéve. A pontok összerakása, illetve egymás mellé helyezése egy szigorú rendszer alapján történik. És ezek a pontok egy tökéletes kép benyomását adják, a lehetőséghez képest illuziót nyújtanak megtevesztenek bennünket. Ez a megtevesztés olykor annyira sikerül, hogy egyesek kedvet kapnak és a kép megnagyítása után azt mintául használják „keresztöltésekhez”. Képünk is egy ilyen keresztöltésmintát ábrázol. Ez a legmegszokottabb illusztrációk egyike, aminőt már mindnyájan százat és százat láttunk. A kép egy csókot ábrázol és nagyítás közben tűnik ki, hogy az ajkak nem is érnek össze. Másik képünk tintafoltot ábrázol, de ez a kép is csalóka, mert a tintafolt egy nagyon kicsi „i”

betű pontja sokszoros megnagyításban, amely alkalommal világossá lesznek előttünk azok a foltok, amelyek a tintapacni képpen feketeségből hiányoznak.

És a szem? Egy szép asszony szeme? Amint látjuk, így oldódik fel ködös foltta a szuggesztív és ellenállhatatlan tekintet, a bűvös női pillantás, amely ujságunkból néz ránk — ha a nagyítólencse leleplezi titkát.

„Z”, a fekete lovag. Egymilliméteres nagyságban tényleg fekete. Az ujságban mi is ilyennek látjuk. A lencse alatt szemünkbe ütköznek a hézagok, a „Z” fehér foltjai.

A képeknek és betűknek ez az eltorzulása minden ujságban így van, de főképpen a napilapoknál található fel. A napilapokat ugyanis símtálatlan rotációs papírra nyomják, amely már maga is szemcsés, a képeiket pedig klissék útján sokszorosítják, ame-

lyek csak úgy tudják az eredeti képet visszaadni, hogy előbb apró pontokra bontják a képeket.

Ezt a tökéletlenséget igyekszik kiküszöbölni a *mélynyomó technika*, amellyel a „Délbáb” is készül. Ennél az eljárásnál a kép nem bomlik fel apró pontokra, mert nem klissével, hanem fotografikus úton sokszorosítjuk őket. De még így is elkerülhetetlen, hogy a kép „moiré”-t kapjon, mert a sokszor a reprodukált kép eredetije is szemcsés már.

Ha tehát lapunk emberekről és dolgokról megkockáztatja azt az állítást, hogy nem olyanok, mint aminőknek látszanak, csak egy jó nagyítóval világítsunk rá és akkor kiderül, hogy a mást kritizáló ujság maga sem az, mint amilyenek mutatkozik előttünk.

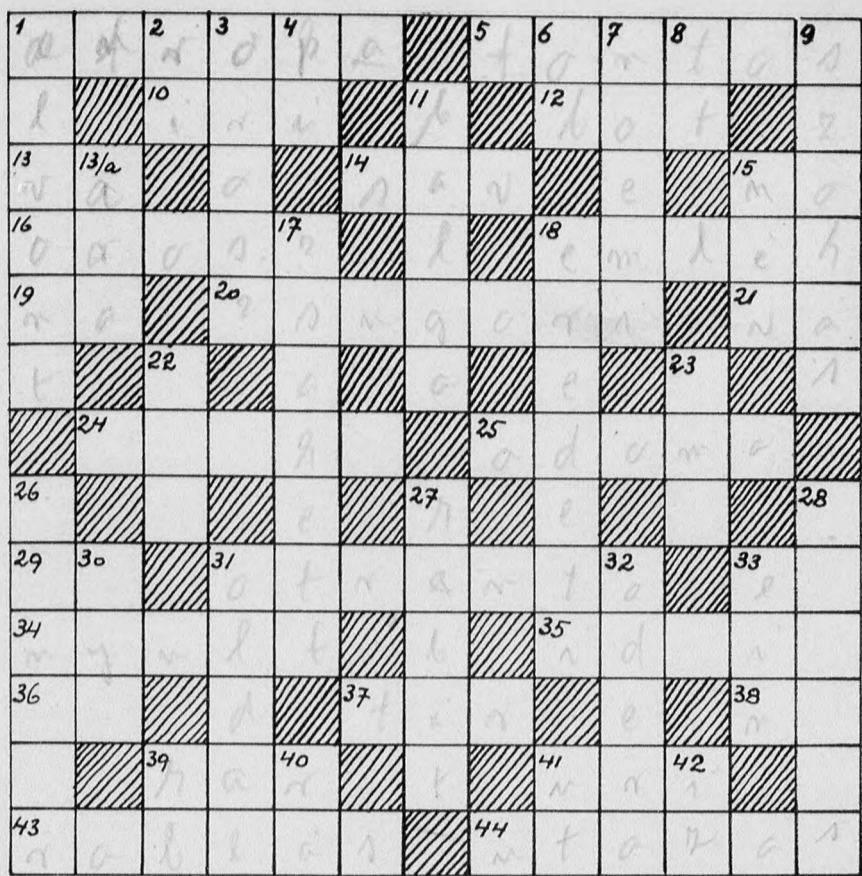
Más lapokra tartoznak viszont a fotografus lencséjének tréfái.

Az „élesen metszett” „Z” betű ilyen hibás és alakatlan, ha megnagyítjuk

44. sz. keresztrejtvény

Készítette: Ács Károly

Vízszintes sorok:

1. Világrész
5. A. m. lényeges
10. Becézett női név
12. Pálca
13. D betűt hozzátéve, a szelíd ellentéte
14. Maró folyadék
15. Buzdító szó
16. Nép
17. Van ilyen tábla, 81 xyv és sor is
19. Indulatszó
20. Fukar, más szóval
21. Képző
24. Idegen valuta
25. Élc, tréfa
29. Helyhatározó rag
31. Olaszországi kikötőváros és szorvas
33. Képző
34. Ilyen agyunk is van
35. Szász Károly muzsája volt
36. Latin személynévmás
37. Kopász sinonimája
38. Zeneműveken látható rövidítés
39. Végtag
41. Ucca a várban
43. Lopás erősebb fajtája
44. Utazni igéből képzett főnév

Függőleges sorok:

1. Absztrakt magyar szóval
2. Sír színönimája
3. Nemzet
4. Görög betű
6. Orosz folyó
7. Az „Aranyember” egy alakja
8. Azonos mássalhangzók
9. Annyi féle van, ahány ház
11. Ostoba, buta
- 13a. Menyasszony
15. Minden embernek van
17. Alkalmi férfiruha
18. Originális, magyarul
22. Ige is, főnév is
23. Mutatónévmás
26. Aki valamilyen járattalan és beleártja magát
27. Ruházati cikk
28. Pontos, lelkiismeretes munkáról mondjuk
30. Színmű neve
31. A háromszögnek három van
32. Német folyó
33. Egy, idegen nyelven
39. Körülbélül
40. Egyiptomi istenség
41. „Minden... Rómába vezet”
42. Jám

A 43. sz. keresztrejtvény megjelölése. **Vízszintes sorok:** 1. Vala 4. Elem 7. Vae 9. Hona 11. Ali 14. Irsa 16. Ady 17. Igaz 18. Igazság 20. Eltárkar 23. D. T. (Dugovics Titusz) 24. Bunda 26. Zó 27. En 29. Ea (Tea) 31. Tri 32. Hi 33. Es 34. Nyuszi 37. Kanász 39. Ar 40. Tre 41. Ver 42. Iz 43. Privát 46. Madrid 49. As 50. En 51. Kos 53. Ga 54. Ki 55. Es 56. Kasza 58. Li 60. Készlet 63. Albánia 66. Szem 67. Ohm 69. Erre 70. Zet 71. Annál 73 Dób 74. Téma 75. Róma.

Függőleges sorok: 1. Vesztés 2. Li 3. Alagút 4. Enyedi 5. La 6. Magazin 7. Vig 8. Arad 10. Od (Oda) 12. Lakó 13. Iza 15. As 17. It 18. Igen 19. Ab 21. La 22. Rész 25. Nró (Néző) 28. Nyárs 30. Aztán 32. Harag 33. Eszik 35. Uri 36. Irt 37. Kém 38. Air 43. Park 44. Veszett 45. Mot 47. Dalárda 48. Dívá 51. Katona 52. Számár 55. Esze 56. Ke 57. Al 59. INRI 61. Ész 62. Lm 64. Be 65. Ieb (Dieb) 68. Hn 71. Am (Ma) 72. Ló.

Ősz hajszálainak

eredeti ifjúkori színét visszakapja, ha valódi

Dr. Morisson-hajvizet

használja, mely egyúttal megszünteti a hajhullást. **Úvegje 2 pengő 40 fillér.** Ügyeljen a Dr. Morisson névre. Főraktár: Kultur laboratórium Budapest, VII, Dembinszki u. 4.

Szenes ember nyolcvan tréfája

Írta: SZENES BÉLA

Ára: 90 fillér.

Az összeg előzetes beküldése mellett megrendelhető a DÉLIBÁB kiadóhivatalában, Budapest, Dohány ucca 12 sz.

Törzsfőnök: Gyerekek valódi...! Most kezdődik nálunk a kultúra!

A PESTI HIRLAP FŐUCCAI ÚJ FIÓKKIADÓHIVATALA.

A Pesti Hírlap fiókkiadóhivatalainak sorozatát újabbal gazdagította, amennyiben II. kerület, Fő ucca 23 szám alatt, „Madách” kölcsonkönyvtár és műkereskedés helyiségében új fiókkiadóhivatalt nyitott. Ez a fiók is azt a célt szolgálja, hogy környékének lakossága minél kényelmesebben fölkereshesse a Pesti Hírlapot s így nagyobb idővesztés nélkül előfizethessen a Pesti Hírlapra, hozzájuthasson a kedvezményes színházjegyekhez, feladhassa apróhirdetéseit, beadhassa a szerkesztőséghez intézett óhajtatásait s választ igénylő kérdéseit tartalmazó leveleit. Ezek szerint a Pesti Hírlap kiadóhivatalai a következő helyeken vannak:

- FŐKIADÓHIVATALOK:**
- V, Vilmos esászár út 78 sz. Telefonszám nélkül a Pesti Hírlap hívdandó.
 - VII. ker., Erzsébet körút 1. Telefonszám: József 52-96.
- FIÓKOK:**
- I., Krisztina körút 133. Tel.: 25-26.
 - II., Margit körút 5/b. Tel.: 139-53.
 - II., Fő ucca 23.
 - IV., Váci ucca 30. Telefon: T. 36-18.
 - VI., Andrássy út 4. Telefon: J. 27-68.
 - Újpest, István út 1. Telefon: U. 74.
 - Kispest, Kossuth tér 11.

BÜVÉSZET

Villmann Hermann tanár Harms stb. után. Négy száz rajzzal ellátott, több mint száz mutatványt tartalmaz. Ára 4 pengő, portó 50 fillér. Megrendelhető a **Déliab kiadóhivatalában**, Budapest, VII. kerület, Dohány ucca 12

BÉLYEGALBUM

előrajzolt ábráival elsőrangú segítségével a kezdő gyűjtőknek. Ára 1 pengő, portó 20 fillér. Megrendelhető a **Déliab kiadóhivatalában**, Budapest, VII. kerület, Dohány ucca 12

Ítt felsorolunk 3 rendkívül érdekes, izléseesen bekötött művet.

1. Ford Allen Olivér: **Az aranyváros titka.** ára P 1-
2. Eduárd Rod: **A vérpad lépcsőjén.** ára P -80
3. Lewis Wallace: **Ben hur.** ára P 2-

Egy-egy kötet portódíja 20 fillér. Ha mind a 3 kötetet megrendeli P 3-80, úgy bérmentve küldjük. Ha utánvétellel rendel, 40 fillérrel drágább, mert ennyit számít fel a posta. Megrendelhető a **Déliab kiadóhivatalában**, Budapest, VII. kerület, Dohány ucca 12

A rejtelmes India felé

Sven Hedin páratlanul érdekes könyve, az általa felfedezett ismeretlen tájakról. A csodaszép vászonkötésű munka 2 kötetben jelent meg, de külön-külön is önálló egész. Egy kötet ára 6 pengő portó 60 fillér. Megrendelhető a **Déliab kiadóhivatalában**, Budapest, VII. kerület, Dohány ucca 12

MEGJELENT

160 oldal terjedelemben, bekötve egy tömeg pompás képpel tarkítva, a **RÁDIÓTELEFON**

című könyv. Nem vetjük el a súlykot, ha azt mondjuk, hogy ez a könyv tartalom és népszerűség dolgában bármely hasonló könyvvel vetekedhetik. Ha egy második gimnázista elolvassa ezt a könyvet, meg tudja csinálni a maga rádióját. Hatvanmillió ember szórakozik ma a rádióval. Ez a kis mű nemcsak népszerűség, hanem ár szempontjából is egyedülálló, mert 44 fillérbe kerül pompásan bekötve. Ha vidékre rendel meg, akkor a postadíj 10 fillér és ha ajánlvá kívánja, akkor külön 20 fillér fizetendő. A mű az összeg előzetes beküldése mellett megrendelhető a

Déliab kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány ucca 12 és minden könyvkereskedésben

EZ A KÖNYVEK KÖNYVE

Lewis Wallace: **BEN-HUR** regénye

256 oldal. 2 pengő. Utánvétellel 40 fillérrel drágább. Megrendelhető a **DÉLIBÁB kiadóhivatalában**, Budapest, VII, Dohány ucca 12.

Szönyegszövősékek

tiszta újak, alig használtak, olcsón eladók. A szövősékek méretei a következők: 315 cm. és 320 cm. — Bővebb felvilágosítás **Déliab kiadóhivatalában**, VII., Dohány u. 12, szerezhető be

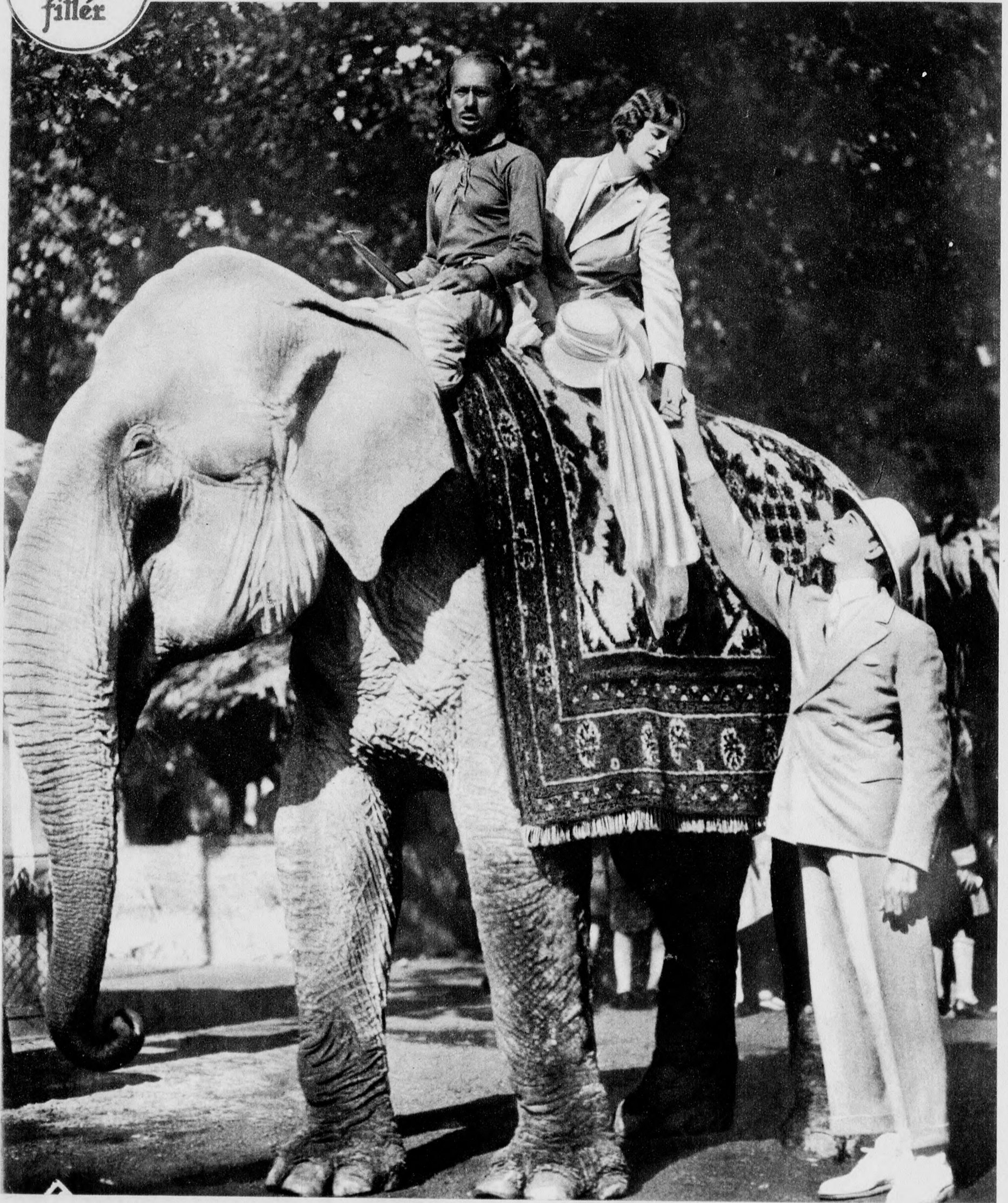
Előfizetési ár: 1/4 évre 2 pengő 40 fillér, 1/2 évre 4 pengő 80 fillér Ausztriában 50 Groschen

Felélős szerkesztő és kiadó: **TOLNAI SIMON** Kiadótulajdonos: **TOLNAI NYOMDAI MŰINTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT**

Délibáb

20
fillér

Megjelenik minden szombaton

Sétalovaglás Indiában